

T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE
GENEL PSİKOLOJİK UYUM ARASINDAKİ İLİŞKİ:
BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN
ARACI ROLÜ**

Duygu OLGAÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ PROGRAMI

DANIŞMAN
Prof. Dr. Dilek ŞİRVANLI-ÖZEN

İSTANBUL, Mayıs 2017

T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE
GENEL PSİKOLOJİK UYUM ARASINDAKİ İLİŞKİ:
BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN
ARACI ROLÜ**

Duygu OLGAÇ
(142005006)

YÜKSEK LİSANS TEZİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ PROGRAMI

DANIŞMAN
Prof. Dr. Dilek ŞİRVANLI-ÖZEN

İSTANBUL, Mayıs 2017

T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE
GENEL PSİKOLOJİK UYUM ARASINDAKİ İLİŞKİ:
BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN
ARACI ROLÜ

Duygu OLGAÇ
142005006

YÜKSEK LİSANS TEZİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ PROGRAMI

Tezin Enstitüye Teslim Edildiği Tarih :

Tezin Savunulduğu Tarih :

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Dilek ŞİRVANLI ÖZEN _____

Diğer Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Selma ARIKAN _____

Yrd. Doç. Dr. Işıl ÇOKLAR _____

İSTANBUL, Mayıs 2017

TEŞEKKÜR

Öncelikle beni bugüne getiren ve bana her zaman inanıp güvenen anneme, babama, ağabeyime, yengeme, en kıymetlim Doruk'a ve dualarını eksik etmeyen anneannem ve dedeme en büyük teşekkürü etmek isterim. İyi ki varsınız.

Tezimde en büyük emeğe sahip olan, olumlu geri bildirimleri ile heyecanımı ve hevesimi hiçbir zaman kırmayan, yol boyunca her zaman elimden tutup yol gösteren ve beni hiçbir aşamada yalnız bırakmayan çok değerli hocam Prof. Dr. Dilek ŞİRVANLI ÖZEN'e her şey için çok teşekkür ederim.

Tez sürecinde tüm suratsızlığımı bıkmadan çeken ve yıllardır tüm sıkıntılarımı dinleyen, destek olan meslektaşım ve dostum Tuğçe SEZGİNER'e; özellikle son zamanlarda bilgisayar başında uyuyakalışlarımı izleyen ve sabah uyandığında ışığımı söndüren ev arkadaşım Gökçe AKGÖK'e ve her zaman yardımına koşmaya hazır arkadaşım Nihan HİNDİSTAN'a yanımda oldukları için teşekkür ederim. Ayrıca;

araştırma verilerimi toplamamda yardımcı olan Kağıthane İlçesine bağlı Ahmet Çuhadaroğlu Ortaokulu, Atatürk Ortaokulu, Cumhuriyet Ortaokulu, Mehmet Rıfat Yalman Ortaokulu, Refet Angın Ortaokulu, Seyrantepe Ortaokulu, Zuhal Ortaokulu müdürlüklerine ve rehber öğretmen arkadaşlarım Neslihan ILIKKAN, Müge ÖZSAVRAN, Mehmet ÇINAR, Tuğçe SEZGİNER ve Melis ŞEPŞUL'a;

hem araştırmam için gerekli izinleri almamda yardımcı olan hem de her türlü ihtiyacımda yanımda olan müdürüm Refika Ufuk ŞAHİN'e;

veri analizlerimde bana vakit ayıran ve destek olan hocalarım Gülen ULUSOY ve Selma ARIKAN'a;

değerli geri bildirimlerinden ötürü savunma jürisi üyelerim Yrd. Doç. Dr. Işıl ÇOKLAR ve Doç. Dr. Selma ARIKAN'a;

hiçbir zaman desteklerini esirgemeyen ve beni her zaman cesaretlendiren Uzm. Psk. Aslı Candan KODALAK ve Uzm. Psk. Şeyma ÇAVUŞOĞLU'na;

ve hayatıma okyanuslardan dokunan Onur GÜNAY'a teşekkür ederim.

ÖZET

ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE GENEL PSİKOLOJİK UYUM ARASINDAKİ İLİŞKİ: BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN ARACI ROLÜ

Bu çalışmada, çocukların annelerinden algıladıkları kabul red düzeyleri ile genel psikolojik uyumları ve genel psikolojik uyumun alt boyutları arasındaki ilişkilerde babalarından algıladıkları kabul red düzeylerinin aracı rolü incelenmiştir. Ayrıca bu ilişkilerde çocuğun cinsiyetine bağlı farklılıklar olup olmadığı irdelenmiştir. Araştırmanın örneklemini 2015-2016 Eğitim Öğretim yılında İstanbul Kağıthane İlçesi ortaokullarında öğrenim görmekte olan 272'si (%49.4) kız, 279'u (% 50.6) erkek olmak üzere 551 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş aralığı 11 -15 ve yaş ortalaması 12.78 (SS= 1.28) olarak hesaplanmıştır. Çalışmada veri toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu, Ebeveyn Kabul Red Ölçeği/Anne ve Baba Formları ile Kişilik Değerlendirme Ölçeği/Çocuk Formu kullanılmıştır. Araştırma kapsamında toplanan verilere Pearson korelasyon analizi, regresyon analizi ve Sobel testi uygulanmış ve elde edilen bulgular araştırma soruları doğrultusunda incelenmiştir. Korelasyon analizi sonucunda, anneden algılanan kabul red düzeyi ile babadan algılanan kabul red düzeyi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bunun yanı sıra hem anneden algılanan kabul red düzeyi hem de babadan algılanan kabul red düzeyi ile çocukların genel psikolojik uyumları; psikolojik uyumun alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık, olumsuz öz saygı, olumsuz öz yeterlilik, duygusal duyarsızlık, duygusal tutarsızlık ve olumsuz dünya görüşü arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunurken hem anneden algılanan kabul red düzeyi hem de babadan algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyumun alt boyutlarından biri olan bağımlılık arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Regresyon analizi sonucunda ise, anneden algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyum, psikolojik uyumun alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık, olumsuz öz yeterlilik, duygusal duyarsızlık, duygusal tutarsızlık ve olumsuz dünya görüşü arasındaki

ilişkilerde babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Anneden algılanan kabul red düzeyi ile psikolojik uyumun alt boyutlarından öz saygı arasındaki ilişkide ise babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rol oynamadığı görülmüştür. Ayrıca tüm bu ilişkiler çocukların cinsiyetleri bağlamında incelendiğinde kız ve erkek çocuklar için farklı sonuçlar elde edilebildiği görülmüştür. Araştırmadan elde edilen tüm sonuçlar, Kişiler Arası Kabul Red Kuramı çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kişiler Arası Kabul Red Kuramı, anne kabul red, baba kabul red, genel psikolojik uyum.

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN MATERNAL ACCEPTANCE REJECTION AND PSYCHOLOGICAL ADJUSTMENT: THE MEDIATOR ROLE OF PATERNAL ACCEPTANCE AND REJECTION

In this study is to investigate the mediator role of paternal acceptance rejection on the relationship between maternal acceptance rejection and children's psychological adjustment and the sub dimensions of the psychological adjustment were investigated. The question of whether are there any differences on these relations based on children's gender was also examined. The sample included 272 girls (%49.4) and 279 boys (%50.6) with the total of 551 students who were the students of the secondary schools in Kağıthane, İstanbul in 2015-2016 Academic Year. Participants' age range was 11-15 with the mean of 12.78 (SS=1.28). Participants completed Personal Information Form, Parental Acceptance Rejection Questionnaire-Short versions of Mother and Father Form and Personality Assessment Questionnaire. Pearson Correlation Analysis, Regression Analysis and Sobel Tes were applied to the gathered data and than the results were discussed based on the research questions. Correlational Analysis showed that there is a meaningful relationship between perceived maternal acceptance rejection and paternal acceptance rejection. Also, there are meaningful positive relationships between both maternal and paternal acceptance rejection and children's psychological adjustment, hostility/aggression, negative self-esteem, negative self-adequacy, emotional unresponsiveness, emotional instability and negative worldview whereas there is no meaningful relationship between both maternal and paternal acceptance rejection and dependency. Regression analysis showed that there are partial mediator role of paternal rejection on the relationships between maternal acceptance rejection and psychological adjustment, hostility/aggression, negative self-adequacy, emotional unresponsiveness, emotional instability, negative worldview. However, paternal acceptance rejection does not have any mediator effect on the relationship between maternal acceptance and

negative self esteem. Finally, when all these relationships are examined based on the children's gender there are different results. Findings were discussed in the light of Interpersonal Acceptance Rejection literature.

Key Words: Interpersonal Acceptance Rejection Theory, maternal acceptance rejection, paternal acceptance rejection, psychological adjustment.

İÇİNDEKİLER

SAYFA NO

KABUL VE ONAY

TEŞEKKÜR.....i

ÖZET.....ii

ABSTRACT.....iv

İÇİNDEKİLER.....vi

ŞEKİL LİSTESİ.....x

TABLO LİSTESİ.....xii

BÖLÜM 1 GİRİŞ.....1

BÖLÜM 2 YÖNTEM12

2.1 ÖRNEKLEM12

2.2 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI13

2.2.1 Kişisel Bilgi Formu13

2.2.2 Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği-Çocuk Formları14

2.2.3 Çocuk/Ergen Kişilik Değerlendirme Ölçeği15

2.3 İŞLEM16

BÖLÜM 3 BULGULAR.....17

3.1 ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE BABADAN

ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİYE DAİR

BULGULAR18

3.2 ANNEDEN VE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYLERİ İLE

ÇOCUKLARIN GENEL PSİKOLOJİK UYUMLARI VE GENEL PSİKOLOJİK

UYUMUN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERE DAİR

BULGULAR.....18

3.3 ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE ÇOCUKLARIN GENEL PSİKOLOJİK UYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİDE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN ARACI ROLÜNE DAİR BULGULAR.....	19
3.4 ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE PSİKOLOJİK UYUMUN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİDE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN ARACI ROLÜNE İLİŞKİN BULGULAR.....	22
3.4.1 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular.....	23
3.4.2 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Saygı Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular.....	24
3.4.3 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular.....	25
3.4.4 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Duyarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular.....	27
3.4.5 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Tutarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular.....	28
3.4.6 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular.....	30
3.5 ÇOCUĞUN CİNSİYETİNE GÖRE ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE GENEL PSİKOLOJİK UYUM VE PSİKOLOJİK UYUMUN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERDE BABADAN ALGILANAN KABUL RED SEVİYESİNİN ARACI ROLÜNE İLİŞKİN BULGULAR.....	32

3.5.1 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Genel Psikolojik Uyum Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular.....	32
3.5.2 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular.....	35
3.5.3 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Saygı Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular.....	38
3.5.4 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular.....	39
3.5.5 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Duyarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular.....	42
3.5.6 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Tutarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular.....	44
3.5.7 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular.....	46
BÖLÜM 4 TARTIŞMA.....	50
4.1 ANNEDEN VE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİYE DAİR BULGULARIN TARTIŞILMASI.....	50
4.2 ANNEDEN VE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYLERİ İLE GENEL PSİKOLOJİK UYUM VE GENEL PSİKOLOJİK UYUMUN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERE DAİR BULGULARIN TARTIŞILMASI.....	51
4.3 ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE GENEL PSİKOLOJİK UYUM ARASINDAKİ İLİŞKİDE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN ARACI ROLÜNE DAİR BULGULARIN TARTIŞILMASI.....	53

4.4 ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE GENEL PSİKOLOJİK UYUMUN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİDE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN ARACI ROLÜNE DAİR BULGULARIN TARTIŞILMASI.....	55
4.5 ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE GENEL PSİKOLOJİK UYUM VE GENEL PSİKOLOJİK UYUMUN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERDE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN ARACI ROLÜNE DAİR BULGULARIN CİNSİYET BAĞLAMINDA TARTIŞILMASI.....	56
4.6 ARAŞTIRMANIN SONUÇLARI VE ÖNEMİ.....	58
4.7 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI VE ÖNERİLER.....	59
KAYNAKLAR.....	61
EKLER.....	68
EK 1.....	68
EK 2.....	69
EK 3.....	70
EK 4.....	71
EK 5.....	73
ÖZGEÇMİŞ.....	80

ŞEKİL LİSTESİ

SAYFA NO

Şekil 1.1 Ebeveyn Kabul Reddi ile Bağımlılık/Savunucu Bağımsızlık Arasındaki İlişki.....	5
Şekil 3.1 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Genel Psikolojik Uyumu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	22
Şekil 3.2 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	24
Şekil 3.3 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Olumsuz Öz Yeterliliği Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	27
Şekil 3.4 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Duygusal Duyarsızlığı Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	28
Şekil 3.5 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Duygusal Tutarsızlığı Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	30
Şekil 3.6 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Olumsuz Dünya Görüşünü Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	31
Şekil 3.7 Kız Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Genel Psikolojik Uyumu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	33
Şekil 3.8 Erkek Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Genel Psikolojik Uyumu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	35
Şekil 3.9 Kız Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	36

Şekil 3.10 Erkek Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	37
Şekil 3.11 Kız Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	41
Şekil 3.12 Erkek Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	42
Şekil 3.13 Kız Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Duygusal Duyarsızlık Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	43
Şekil 3.14 Erkek Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Duygusal Tutarsızlık Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	46
Şekil 3.15 Kız Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	48
Şekil 3.16 Erkek Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları.....	49

TABLO LİSTESİ

SAYFA NO

Tablo 2.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri	13
Tablo 3.1 Araştırmanın Değişkenleri Arasındaki İlişkilere Dair Korelasyon Katsayıları.....	19
Tablo 3.2 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Genel Psikolojik Uyum Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	21
Tablo 3.3 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	24
Tablo 3.4 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Saygı Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	25
Tablo 3.5 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	26
Tablo 3.6 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Duyarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	27
Tablo 3.7 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Tutarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	29
Tablo 3.8 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	31
Tablo 3.9 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Genel Psikolojik Uyum Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	33
Tablo 3.10 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Genel Psikolojik Uyum Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	34

Tablo 3.11 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	35
Tablo 3.12 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	37
Tablo 3.13 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Saygı Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	38
Tablo 3.14 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Saygı Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	39
Tablo 3.15 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	40
Tablo 3.16 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	41
Tablo 3.17 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Duyarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	42
Tablo 3.18 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Duyarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	44
Tablo 3.19 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Tutarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	45
Tablo 3.20 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Tutarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	45
Tablo 3.21 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	47
Tablo 3.22 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	48

BÖLÜM 1 GİRİŞ

Çocuğun yaşamında aile temel bir rol oynamaktadır. Ailenin temel amacı çocukların hayati ihtiyaçlarını karşılayarak onların her alandaki gelişimlerine katkı sağlamaktır. Aile, sadece fiziksel ihtiyaçları değil, aynı zamanda duygusal ihtiyaçları da karşılayarak çocuğun yaşamında etki sahibi olur (Clarke-Stewart ve Parke, 2011; Hoghughi, 2004). Çocuk yaşamı üzerinde ailenin etkisi, geniş bir araştırma alanıdır. Ebeveyn tutum ve davranışlarının çocuğu destekleyici, sıcak ve olumlu olmasının çocukları olumlu yönde etkilediği yapılan çok sayıdaki araştırmalarda kanıtlanmıştır (Baumrind, 1967; Bowlby, 2008; Maccoby ve Martin, 1983; Rohner, 1986).

Ebeveynlik tutumu araştırmalarına en köklü katkıları sağlayan Baumrind (1966, 1967) ve ardından gelen Maccoby ve Martin (1983), yaptıkları çalışmalarla ebeveynlerin çocuk yetiştirme stilleri ile bu stillerin, çocuk gelişimi üzerindeki farklı etkilerine dair önemli bulgular elde etmişlerdir. Ebeveynliğin sıcaklık/ilgi ve kontrol boyutlarına dayanan ebeveynlik tutumlarına yönelik araştırmalara bakıldığında, her iki boyutta da yüksek puan alan ebeveynlerin, kendine güven, öz kontrol ve bağımsız olma gibi olumlu özellikler taşıyan çocuklar yetiştirdikleri görülmüştür. Diğer yandan sevgi/ilgi ve kontrol boyutlarının birinde ya da her ikisinde de düşük puanlar alan ebeveynlerin yetiştirdiği çocuklarda ise birçok olumsuz etkinin görüldüğü kabul edilmektedir. Bu olumsuz etkiler arasında yüksek düzeyde anksiyete, başkaları ile başarılı sosyal ilişkiler kuramama, dolayısıyla mutsuz, kaygılı ve asosyal olma gibi özellikler yer almaktadır (Baumrind, 1967; Clarke-Stewart ve Parke, 2011).

Ebeveynlerin çocuk gelişimindeki etkileri üzerine yapılan çalışmalarda, Baumrind (1966) ile Maccoby ve Martin (1983)'in ebeveyn tutumlarının etkisi bağlamında yapılan çalışmalara ek olarak, son yıllarda en çok çalışılan kuramlardan biri Ronald Preston Rohner'in 1975 yılında yayınladığı Ebeveyn Kabul Red Kuramı, yeni adıyla Kişiler Arası Kabul Red Kuramıdır. Rohner, kuramını "çocuklukta algılanan, ebeveyn tarafından kabullenilme veya reddedilmenin, çocuğun genel uyumu üzerindeki etkilerini

araştıran bir sosyalizasyon kuramı” olarak tanımlamaktadır (Rohner vd., 2012). Kuramın temel kavramları olan algılanan kabul ve algılanan red kavramları, kişilerin bakımverenlerinin ebeveynlik davranışlarını yorumlama şekilleri ile ilgilidir. Anne ve babadan kabul ya da red algılanmanın, çocuk üzerinde güçlü ve bağımsız bir etki yarattığı kabul edilmektedir (Rohner vd., 2005).

Daha önce bahsedildiği üzere ebeveyn tutumlarında ebeveynliğin hem sıcaklık/ilgi hem de kontrol boyutları ile ilgilenilirken, Kişiler Arası Kabul Red Kuramında ebeveynliğin sıcaklık/ilgi boyutu temel alınarak, tüm insanların onlar için önemli olan kişiler tarafından kabul görmeye ihtiyaçları olduğu varsayımıyla hareket edilmektedir. Ayrıca kabul görme ihtiyacının; kültür, ırk, fiziksel özellikler, sosyal statü, dil, coğrafya gibi diğer kısıtlayıcı koşullardan bağımsız olarak tüm insanlıkta bulunduğu öne sürülmektedir (Rohner, 1986). Kuramda yer alan sıcaklık boyutu, ebeveyn ve çocuk arasında kurulan duygusal bağ ve ebeveynin sıcaklık duygularını açığa çıkarmak için kullandığı fiziksel, sözel ve sembolik davranışlar ile ilişkilidir. Sıcaklık boyutu, bir ucunda kabul edilme bir ucunda da reddedilmenin yer aldığı bir sürekliliği temsil eder. Kabul edilme algısı, çocuğun ebeveynleri/temel bakım veren kişileri ile deneyimlediği yakınlık, bakım, rahatlama, besleme, destek ve sevgi sonucu oluşurken; reddedilme algısı ise bu deneyimlerin yokluğu ile hem fiziksel hem de psikolojik olarak zarar verici davranışların var olmasından kaynaklanmaktadır (Rohner vd., 2012).

Kişiler Arası Kabul Red Kuramı’nda dünyanın her yerinde ebeveyn davranış ve tutumlarının aynı dört kategoride gerçekleştiği savunulmaktadır. Bu kategoriler (1) sıcaklık / sevgi (ya da soğuk / sevgisiz), (2) düşmanlık / saldırganlık, (3) kayıtsızlık / ihmalkarlık ve (4) ayırışmamış reddedilme’dir. İlk kategoride, ebeveyn öpme, sarılma, kucaklama, gülümseme gibi fiziksel davranışlar; övme, güzel sözler söyleme gibi sözel sevgi gösterileri ile çocuğuna sıcaklık/sevgi göstermekte ve tüm bu davranışlar çocukta kabul edilme algısı oluşturmaktadır. Diğer yandan, anılan boyutun diğer ucunda yer alan reddedilme algısı durumunda, ebeveynin soğuk/sevgisiz bir tutum ile çocuğundan sıcaklık, sevgi ve şefkatini esirgeyip, ona karşı soğuk davranması, böylece çocuğun ebeveyn davranışlarını reddedici olarak algılaması ile betimlenmektedir. İkinci boyut olan düşmanlık/saldırganlık, ebeveynlerin çocuklarına karşı hissettikleri düşmanlık duyguları ile saldırgan davranışlarını içermektedir. Üçüncü boyut kayıtsızlık/ihmalkarlık, ebeveynlerin çocuklarına karşı kayıtsız kalarak ihmalkar

davranmaları; son boyut olan ayrışmamış reddedilme ise ebeveynden çocuğa karşı belirgin bir soğukluk, saldırganlık ya da kayıtsızlık olmamasına rağmen çocuğun anne babası tarafından sevilmediğine inanmasıyla betimlenmektedir (Rohner, 1986; Rohner vd., 2012).

Kişiler Arası Kabul Red Kuramının cevap aradığı beş soru bulunmakta ve bu sorular üç alana yayılarak kurama ait üç alt kuramı oluşturmaktadır. Bu alt kuramlar sırasıyla kişilik alt kuramı, baş etme alt kuramı ve sosyokültürel alt kuramdır. *Kişilik alt kuramı*, kişilerin ebeveynlerinden ya da diğer bağlanma figürlerinden algıladıkları kabul edilme ya da reddedilmeye sosyokültürel sistem, ırk, cinsiyet farklılığı gözetmeksizin herkesin aynı şekilde tepki vereceğini savunmaktadır. Kuramın ilk sorusu ise, bu görüşün doğru olup olmadığı ile ilgili iken; ikinci soru da, çocukluktaki reddedilmenin etkilerinin, yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerinde ne derecede devam ettiği ile ilgilidir. Diğer bir alt kuram olan *baş etme alt kuramının* ise tek bir sorusu vardır: Ebeveynleri tarafından reddedilmiş bazı kişiler neden bu durumla diğerlerine göre daha etkin bir şekilde başa çıkmaktadır? Son alt kuram olan *sosyokültürel alt kurama* ait sorulardan biri, ebeveynlerin çocuklara davranış şekillerinin neden değişiklik gösterdiği ve belirli bazı psikolojik, ailesel veya toplumsal faktörlerin bu davranış şekilleriyle ilişkili olup olmadığıyla ilgili iken; diğer bir soru, toplumun genel yapısı ve inançlarının çocukluktaki kabul ya da reddedilmeyle ne kadar ilişkili olduğu hakkındadır (Rohner, 1986; Rohner vd., 2012). Bu araştırmanın temel değişkenleri Kişiler Arası Kabul Red Kuramının, kişilik alt kuramında yer alan değişkenleri içermesinden dolayı, ilerleyen bölümlerde kişilik alt kuramına detaylı yer verilmiştir.

Kişiler Arası Kabul Red Kuramı'nın, kişilik alt kuramı, ebeveynler tarafından reddedilmenin çocukların duygusal, davranışsal ve sosyal-bilişsel gelişimini etkileyerek, kişilik gelişimlerinde derin etkiler yarattığını öne sürmektedir. İnsanın evrim süreci içerisinde oluşan biyolojik temelli, kendileri için önemli olan kişilerden olumlu tepki alma gereksinimi vardır. Olumlu tepki gereksinimi insanın bakım, ilgi, destek ve şefkat araması olarak düşünülmektedir. Bu gereksinim yetişkinlikte karmaşıklaşmakta ve kişinin duygusal bağı olan kişi tarafından beğenilme isteğini de kapsamaktadır. Bu gereksinim yeterince karşılanmadığında çocuklar, endişeli ve güvensiz şekilde davranma eğiliminde olmaktadır. Burada kişilik kavramı bireyin farklı olay ya da bağlamlara tepki verme eğilimleri (duyuşsal, bilişsel, algısal ve motivasyonel) ve ortaya

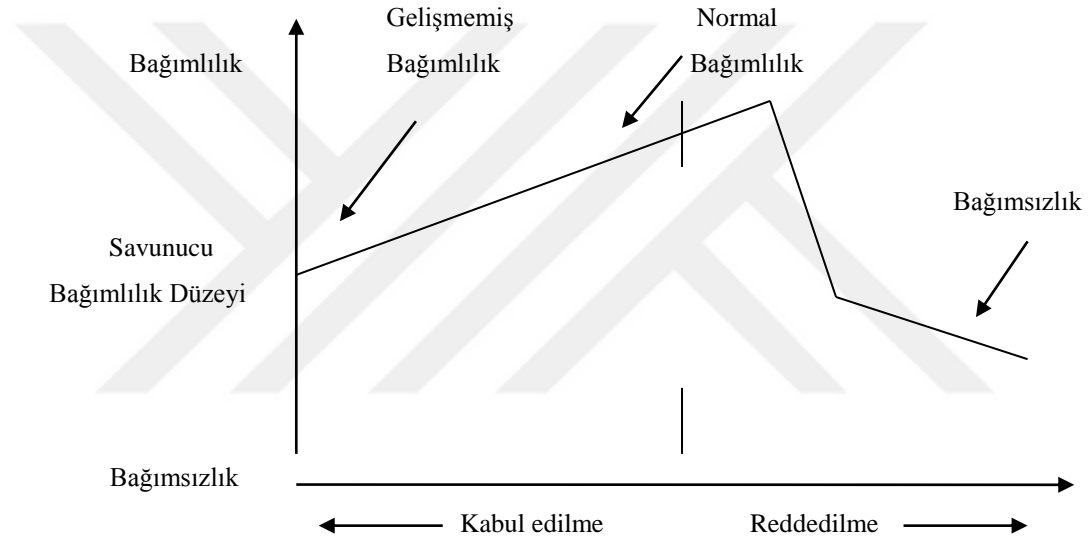
çıkan tepkileri (gözlenebilir davranışlar) olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre davranış, hem içsel (duygusal, biyolojik, öğrenme) hem de dışsal (çevresel) faktörler tarafından etkilenmekte ve genellikle zaman ve mekandan bağımsız olarak bir düzen içinde devam etmektedir (Rohner vd., 2012).

Öte yandan kurama göre, çocuklukta ebeveyn tarafından kabul veya reddedilme, kişinin genel psikolojik uyumunu olumlu ya da olumsuz yönde etkilediği belirtilmektedir. Kuramda, anne-baba tarafından reddedilmenin kişilik üzerinde en belirleyici gözüken etkileri, genel psikolojik uyumu oluşturan yedi boyutta ele alınmıştır. Bu boyutlar *düşmanlık/saldırganlık*, *bağımlılık ya da savunucu bağımsızlık*, *olumsuz öz saygı*, *olumsuz öz yeterlilik*, *duygusal duyarsızlık (tepkisizlik)*, *duygusal tutarsızlık ve olumsuz dünya görüşü*'dür (Rohner, 1986).

İlk boyut olan *düşmanlık/saldırganlık* boyutu, birine ya da bir şeye kasten zarar verme amacı güden her türlü davranış ile içsel bir nefret, kızgınlık ya da öfke duygularını içerir (Rohner, 2005). Kasıtlı zarar vermenin yanında surat asma, yapılacak işleri sonraya erteleme, inatçılık gibi dolaylı saldırganlık ifadeleri de pasif saldırganlık olarak tanımlanmaktadır. Bu dolaylı davranışlar, kişiye doğrudan zarar vermese de rahatsız edici ve incitici davranışlardır. Anne babası tarafından reddedilmiş çocuklar, onlara öfkelenme eğiliminde oldukları için, öfkelerini ya doğrudan ortaya koyar ya da öfke patlamasına yol açacak şekilde içlerinde biriktirmektedirler (Rohner, 1986). Dolayısıyla düşmanlık/saldırganlık boyutu, reddedilmiş çocukların saldırgan davranışlar sergilemeleri, öfkelerini ve bu saldırgan davranışlarını denetlemekte zorlanmaları ile açıklanmaktadır (Rohner, 2005).

İkinci kişilik boyutu olan *bağımlılık - savunucu bağımsızlık* boyutu, tüm boyutlar arasında en karmaşık olanıdır. Çünkü Kişiler Arası Kabul Red Kuramının kişilik alt kuramı altında yer alan yedi boyutun altısı reddedilme ile doğrusal bir ilişki içerisindedir; ikinci boyut olan bağımlılık, reddedilme ile doğrusal olmayan bir ilişki içerisindedir (Bkz. Şekil 1.1). Bağımlılık, bağlanma figürlerinden duygusal destek, bakım, dikkat ve benzer davranışlar görme arzusuna yönelik içsel bir istek ile bu gibi tepkileri görebilmek için sergilenen davranışlar anlamına gelmektedir. Küçük çocuklar, ebeveynleri beklenmeyen bir şekilde uzaklaştığında onlara sıkıca sarılmakta, mızımızlanmakta, ağlamakta ve ebeveynleri geri döndüğünde ise onlarla fiziksel bir yakınlık aramaktadırlar. Daha büyük çocuklar ve yetişkinler ise, olumlu tepki alma

ihtiyaçlarını – zellikle sıkıntılı zamanlarda – onlar için önemli olan kişilerden güven, onay ya da destek arayarak daha sembolik şekilde ifade edebilmektedirler. Olumlu tepki alma ihtiyaı yeteri kadar karşılanmış kişilerin, yardımına koşulma arzusu içerisinde bulunmamaları ise bağımsızlık anlamına gelmektedir. Bağımsız kişiler duygusal destek, cesaretlendirilme, doğrulama, rahatlatılma ve benzeri davranışlar için sık sık başkalarına bel bağlamayan, incindiğinde ya da derdi olduğunda arkadaşlarının veya ailesinin ilgisini, sempatisini alma ihtiyaı duymayan kişiler olarak tanımlanmaktadır. Duygusal olarak sağlıklı kişilerin de zaman zaman böyle ihtiyaçları olabilse de, önemli olan kişinin olumlu tepki alma ihtiyaının sıklığı ve yoğunluğudur (Rohner, 1986, 2005; Rohner vd., 2012).

Şekil 1.1 Ebeveyn Kabul Reddi ile Bağımlılık/Savunucu Bağımsızlık Arasındaki İlişki

Anne ve babasından kabul algılayan çocuklar, normal koşullarda, orta derecede bağımlılık sergilemektedirler. Fakat ebeveynlerden algılanan red düzeyi arttıkça, bağımlılık da belirli bir noktaya kadar artarken, bir noktadan sonra azalmaya başlayıp savunucu bağımsızlığa dönüşmektedir. Anne babalarından ciddi bir reddedilme algılayan çocuklar için devamlı olarak düşmanca ve/veya kayıtsız davranan ebeveynlerinden sevgi/ilgi istemek bir süre sonra acı verici bir duruma dönüştüğü için, bu çocuklar ie kapanır ve giderek daha az olumlu tepki alma girişiminde bulunurlar ya da bu gereksiminlerini inkar ederler (Rohner, 1986, 2005; Rohner vd., 2012).

Kısacası kurama göre kişilerin bağımlılık – savunucu bağımsızlık sürekliliğinin hangi noktasında buldukları algıladıkları kabul red düzeyine göre değişiklik göstermektedir (Rohner, 1986, 2005; Rohner vd., 2012).

Üçüncü kişilik boyutu olan *olumsuz öz saygı*, evrensel olarak insanların kendi değerleri hakkında yaptıkları duygusal muhakemeye karşılık gelmektedir. Kendisini seven, kabul eden, değer verilebilir ve saygı duyulabilir olarak gören, kendisinden memnun olan kişiler olumlu öz saygıya sahiptirler. Bunun yanı sıra kendini sevmeyen, kendinden memnun olmayan, kendini değersizleştiren, başkalarına göre kendini aşağıda gören insanlar ise, olumsuz öz saygıya sahiptirler (Rohner, 2005). Çocukların benlik algısı gelişiminde aile ve aile üyeleri ile olan ilişkiler büyük önem taşıdığı (Amato, 1994; Arbona ve Power, 2003; Gecas ve Schwalbe, 1986) göz önünde bulundurulduğunda, ebeveynin çocuğa karşı ilgisi, desteği ve kabulü, çocuğun öz saygısını etkilemektedir. Çocuk ve ebeveyn arasındaki ilişkinin, çocuğun öz saygı düzeyi üzerindeki etkisini inceleyen bir araştırmada, çocuğun ebeveyni ile kurduğu olumlu ve güvenli bir ilişkinin, öz saygısını arttırdığı yönünde sonuç elde edilmiştir (Arbona ve Power, 2003).

Kişilik alt kuramının dördüncü boyutu olan *olumsuz öz yeterlilik*, insanların günlük yaşamın taleplerini karşılamada, kendi yetenek ve yeterlilikleri hakkında yaptıkları değerlendirmelerdir. Olumlu öz yeterliliğe sahip insanlar problemlerle yeteri kadar başa çıkabildiklerini ya da çıkabileceklerini, başarılı olduklarını ya da olacaklarını düşünen, kendinden emin ve güvenen kişiler olurken; olumsuz öz yeterliliğe sahip olanlar ise kendilerini bu konularda yetersiz hissetmektedirler (Rohner, 2005). Rohner'e göre, çocuklar onlar için önemli kişilerden sevgi, ilgi, kabul görmediklerinde kendilerinin sevilemeyecek, değersiz ve yetersiz olduklarını düşünmektedirler; çünkü çocukların kendilerini ebeveynlerinin onları gördüğü gibi görme eğilimleri vardır. Bu kendini yetersiz hissetme duygusu, zaman içinde kendi kendini gerçekleştiren kehanete dönüşmekte ve kendini yetersiz hisseden çocuklar gerçekten öylemiş gibi davranmaktadırlar (Rohner, 1986).

Kişilik alt kuramının bir diğer alt boyutu olan *duygusal duyarsızlık* ise, kişilerin duygularını açıkça ve özgürce ifade etme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Duygusal duyarlılığa sahip insanlar, karşısındaki kişi ile kolaylıkla duygusal bir bağ ve sıcak, yakın, içten, uzun süreli ve savunucu olmayan ilişkiler kurabilmektedirler. Duygusal duyarlılığı olan insanlar, kişiler arası ilişkilerde yakın olmakla birlikte, başkalarının faydasına davranmaya da yatkındırlar. Aksine duygusal anlamda duyarsız olan insanlar, kendilerini başkalarından duygusal olarak izole eder, diğer insanlarla duygusal ilişkiler

kurarken savunucu davranırlar. Ayrıca sevgi gösterebilme, sevgi göstermeyi isteme, nasıl sevgi göstereceğini bilme, başkalarının kendisine gösterdiği sevgiyi kabul etmede de zorluk yaşamaktadırlar (Rohner, 2005). Rohner'e göre, anne babası tarafından reddedilmiş çocuklar, reddedilmenin acısından kaçınmak için kendilerini duygusal olarak dışarıya kapatmakta; sevgi alma ve vermeyi aile içerisinde öğrenemedikleri için de, her ne kadar buna ihtiyaçları olsa da, sevgi almakta ve vermekte zorlanmaktadırlar (Rohner, 1986).

Kişilik alt kuramının boyutlarından altıncısı, *duygusal tutarsızlık*, kişinin küçük tersliklere, hatalara, zorluklara ya da stres yaratan durumlara duygusal olarak aşırı üzülmeye karşı koyabilmesi ve ruh halinin dengede olması olarak tanımlanmaktadır. Duygusal olarak tutarlı kişiler, günlük hayat akışındaki küçük stresleri ve gerginlikleri endişelenmeden, sinirlenmeden tolere edebilmekte, sakinliklerini koruyabilmektedirler. Diğer yandan, duygusal olarak tutarsız kişiler ise, ruh hallerinde sık sık ve beklenmedik şekilde farklı kutuplar arasında gidip gelen büyük değişiklikler yaşamaktadırlar (Rohner, 2005). Bu kişiler bir an neşeli iken bir süre sonra karamsar ve depresif; bir an sakin iken bir anda gergin ya da bir an sıcakken bir anda düşmanca davranabilmektedirler. Sorunlar ya da stresli durumlar karşısında soğukkanlılıklarını kaybedebilmekte; beklentilerinin gerçekleşmediği durumlarda öfkenebilmekte ve kendilerini kötü hissedebilmektedirler. Rohner'e göre anne babaları tarafından sevgi, ilgi görmemiş, reddedilmiş çocuklar, strese karşı düşük tolerans sahibi olmakta ve stres yaratan bir durum ile karşılaştıklarında, aşırı uçlarda duygular sergileyebilmektedirler (Rohner, 1986).

Son kişilik boyutu ise kişilerin dünyayı algılayış şekilleri ile ilgilidir. Kuramda kişinin yaşamı, kainatı ya da varoluşu olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirmesi dünya görüşü kavramı ile ele alınmaktadır. Olumlu *dünya görüşüne* sahip kişiler, yaşamı temelde iyi, güvenli, dostça, mutlu, tehdit edici olmayan bir şekilde değerlendirirken; olumsuz dünya görüşüne sahip kişiler, yaşamı kötü, güvensiz, tehdit edici, düşmanca, belirsiz ve/veya tehlikelerle dolu olarak değerlendirmektedirler (Rohner, 1986). Kendileri için önemli olan kişiler tarafından reddedilmiş kişiler de, insanların ve genel olarak dünyanın saldırgan, hain, korkutucu ya da başka bir şekilde olumsuz olduğu inancına dayanan olumsuz bir dünya görüşü geliştirme eğiliminde olurlar (Rohner, 2005).

Daha önce de bahsedildiği gibi, Kişiler Arası Kabul Red Kuramı, kişilerin onlar için önemli olan kişilerden algıladıkları kabul ve red düzeyleri ile bu düzeylerin kişide yarattığı olası etkilere odaklanmaktadır. Kuramda söz edilen *önemli kişiler* bir çocuğun ya da bir yetişkinin uzun süreli duygusal bir bağı olduğu ve başka hiç kimse ile değiştirilemez olan kişilerdir. Yetişkinlikte bu kişiler, yakın ilişkide olunan eşler olarak görülmekteyken, çocuklarda önemli kişiler ebeveynlerdir. Ebeveyn kavramı ise çocuğa temel bakım veren kişiler olarak kabul edilmektedir. Her ne kadar ebeveyn kavramı ile anlatılmak istenen anne ve babalar olsa da 2001 yılında yapılan bir metaanaliz çalışmasının sonucuna göre, bu kavramın irdelendiği araştırmaların %84'ü anneler ile ilgilenirken sadece %16'sında babalar çalışmalara dahil edilmiştir (Rohner ve Veneziano, 2001). Araştırmalarda odak noktanın anneler olmasının sebebi, birçok psikolojik kuramda temel bakım veren kişinin anne olarak kabul edilerek çocuk gelişiminin genel olarak anneler üzerinden açıklanmasıdır (Lamb, 1975; Lynn, 1974; Palm, 2014). Ebeveyn kavramının kullanıldığı araştırmaların çoğunluğunun anneleri kapsamaması, bir anlamda babaların çocuklar üzerindeki olası etkilerinin uzun süre göz ardı edilmesi ve bu konuda yapılmış araştırma sayısının da bu süre zarfında sınırlı kalmasını beraberinde getirmektedir (Coltrane, 1988; Cookston ve Finlay, 2006; Daniel vd., 2016; Miranda vd., 2016; Lynn, 1974; Rohner ve Veneziano, 2001). Halbuki çocuk üzerinde anne ve babaların işlevlerinin üstüste bindiği noktalar olabileceği gibi ve hem annelerin hem de babaların çocuk yetiştirmede birbirlerinden bağımsız etki ve katkılarının da olabileceği göz önünde bulundurulduğunda, anne ve babayı bir görmek ya da araştırmalarda sadece birinin etkisini incelemek doğru bir yaklaşım olarak görülmemektedir (Amato, 1994; Eggebeen, 2013; Forehand ve Nousiainen, 1993; Jeynes, 2016; Schwartz vd., 2009). Ebeveynler çocuk gelişimine en büyük katkı sağlayıcılar oldukları için, anne ve babanın çocuklar üzerindeki farklı katkıları üzerine daha çok araştırma ihtiyacı bulunmaktadır (akt. Finley vd., 2008). Literatürde olduğu gibi araştırmanın temel dayanağı olan Kişiler Arası Kabul Red Kuramı'nda da, birçok araştırmanın sadece anneleri temel alırken, babaların göz ardı edildiği ve anne ile babaların paralel ölçekler aracılığı ile bir arada çalışılması gerektiği vurgulanmıştır (Pleck ve Masciadrelli, 2004; Rohner ve Veneziano, 2001; Sultana ve Khaleque, 2016; Veneziano, 2003).

Ebeveyn kabul reddinin çocuklar üzerindeki etkilerini incelerken, anne ve baba kabul reddini bir arada inceleyen araştırmalara bakıldığında ise tutarlı sonuçlar elde edilemediği görölmektedir. Bazı araştırma sonuçlarında sadece bir ebeveynnden algılanan kabul red düzeyinin anlamlı bir yordayıcı olduğu bulunurken; bazılarında ise, her iki ebeveynnden algılanan kabul red düzeyinin de anlamlı yordayıcılar olduğu bir ebeveynnden algılanan kabul red düzeyinin diğer ebeveynnden algılanan kabul red düzeyine göre daha iyi yordayıcı olduğu bulunmuştur (Finley vd., 2008; Glavak-Tkalić ve Kukolja-Cicmanović, 2014; Rohner, 2014; Rohner ve Veneziano, 2001; Schwartz vd., 2009; Sultana ve Khaleque, 2016; Uddin vd., 2014; Veneziano, 2000). Dolayısıyla bu durum, çocuk üzerinde anne ve babanın katkısının birlikte değerlendirilmesi önem arz edebileceğini düşündürmektedir.

Öte yandan Kişiler Arası Kabul Red Kuramı literatürü incelendiğinde, ebeveynlerden algılanan kabul red düzeyi ile ilgili araştırmalarda yoğun bir şekilde kuram kapsamında geliştirilmiş olan Kişilik Değerlendirme Ölçeğinin toplam puanından elde edilen genel psikolojik uyum düzeyi üzerine odaklanıldığı (Erkman ve Rohner, 2006; Khaleque, 2012; Li, 2014; Rohner, 2014; Sultana ve Khaleque, 2016; Ali vd., 2015), alt boyutların çalışılmadığı görölmektedir. Ayrıca anneden ve babadan algılanan kabul red düzeyinin, ölçeğin ve psikolojik uyumun alt boyutları olan düşmanlık/saldırancılık, bağımlılık, olumsuz öz saygı, olumsuz öz yeterlilik, duygusal duyarsızlık, duygusal tutarsızlık ve olumsuz dünya görüşü boyutları üzerindeki etkileri inceleyen araştırmaların az sayıda olduğu görölmüştür (Ansari, 2013; Berenson vd., 2005). 2011 yılında Khaleque ve Rohner'in yaptığı bir meta analiz çalışmasında, psikolojik uyum boyutu alt boyutlarına indirgenerek, anneden ve babadan algılanan kabul red düzeyi ile alt boyutlar arasındaki ilişkiler incelemiştir. Meta analizin sonucunda çocukların annelerinden ve babalarından algıladıkları kabul red düzeyleri ile psikolojik uyumun alt boyutları arasında anlamlı ilişkiler olduğu görölmüştür (akt. Rohner vd., 2012). Dikkat çeken bu ayrıntı üzerine bu çalışmada ebeveynlerden algılanan kabul red düzeylerinin psikolojik uyum üzerindeki etkisinin yanı sıra, psikolojik uyumun alt boyutları üzerindeki etkileri de incelenmiştir.

Araştırmada incelenmesi önemli olduğu düşünülen bir başka nokta da, anne ve babadan algılanan kabul red düzeylerinin, çocuklar üzerindeki etkilerinde cinsiyete bağlı farklılıkların olup olmadığının irdelenmesidir. Nitekim, anne ve baba rollerine ilişkin çalışmalarda, ebeveynin cinsiyeti ve çocuğun cinsiyetine bağlı farklılıkları

incelemenin, ebeveyn – çocuk etkileşimine dair önemli bilgiler sağlayacağı belirtilmektedir (Droppleman ve Schaefer, 1963). Kişiler Arası Kabul Red Kuramında, cinsiyet farkı gözetmeksizin ebeveyn kabul reddinin, çocuğun psikolojik uyumu üzerinde etkili olduğu savunulmaktadır (Rohner vd., 2012). Halbuki Kişiler Arası Kabul Red Kuramını temel alan çalışmaları bulgularında, cinsiyet farklılıklarına yönelik farklı ve çelişik sonuçlar yer almaktadır. Örneğin bazı çalışmalar kız çocukların erkek çocuklara göre daha çok kabul edici algılama eğiliminde oldukları sonucunu elde ederken; bunun tam tersi sonuçlar elde eden ya da cinsiyet farklılığı bulamayan araştırmalar da literatürde yer almaktadır (Ali vd., 2015). Rohner ve Khaleque (2003), ebeveyn kabul red algısında cinsiyete bağlı ortaya çıkan değişikliklerin kültürel olduğunu, bu yüzden de sonuçların ülkeden ülkeye değişiklik gösterdiğini ve tutarlı sonuçlar elde edilemediğini öne sürmüşlerdir. Türk örnekleminin yer aldığı Kişiler Arası Kabul Red Kuramı çalışmalarına bakıldığında, ebeveyn kabul red düzeylerinde çocuğun cinsiyetine göre anlamlı farklılıkların bulunmadığı araştırma bulgularının (Erkan ve Toran, 2010; Gürmen ve Rohner, 2014; Polat, 1988; Yaşar, 2009) yanı sıra, algılanan anne ve baba kabul red düzeylerinin çocuğun cinsiyetine göre anlamlı farklılıklar gösterdiği araştırma bulguları da yer almaktadır. Bu araştırmalara göre, erkek çocuklar, anne ve babalarından, kız çocuklara göre daha fazla red algılamaktadırlar (Börkan vd., 2014; Keskiner, 2012; Turgut, 2005).

1.1 ARAŞTIRMANIN AMACI VE SORULARI

Yukarıdaki bilgiler ışığında anne ve babadan algılanan kabul red düzeyinin çocuklar üzerinde farklı etkileri yarattığı ilgili bulgular ile, annenin temel bakım veren ebeveyn olarak çocuk üzerindeki etkisinin daha fazla olacağı, ancak babanın da bu etki üzerinde “katkı sağlayıcı” olabileceği noktalarından hareketle, bu çalışmada, anneden algılanan kabul red düzeyi ve genel psikolojik uyum arasındaki ilişkide, babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolünün incelenmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca yapılan literatür taramasında, Kişiler Arası Kabul Red Kuramını temel alan çalışmalarda, anneden ve babadan algılanan kabul red düzeyinin, psikolojik uyumun alt boyularını üzerindeki etkisini irdeleyen az sayıda çalışma olması noktasından hareketle,

bu araştırmada, anneden algılanan kabul red düzeyi ile psikolojik uyumun alt boyutları arasındaki ilişkide, babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü de incelenmiştir.

Öte yandan, anneden ve babadan algılanan kabul red düzeyinin çocuk üzerindeki etkisinin, çocuğun cinsiyetine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere, araştırmanın amacında belirtilen ilişkiler, cinsiyet bağlamında da incelenmiştir.

Sonuç olarak araştırma soruları ise şu şekildedir:

1. Anneden algılanan kabul red düzeyi ile babadan algılanan kabul red düzeyi arasında ilişki var mıdır?
2. Anneden ve babadan algılanan kabul red düzeyi ile çocukların genel psikolojik uyumları ve genel psikolojik uyumun alt boyutları arasında ilişki var mıdır?
3. Anneden algılanan kabul red düzeyi ile çocukların genel psikolojik uyumları arasındaki ilişkide, babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü var mıdır?
4. Anneden algılanan kabul red düzeyi ile kişilik özelliklerini değerlendirme ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişkide, babadan algılanan kabul red düzeyi aracı rolü var mıdır?
5. 3. ve 4. sorularda yer alan aracı ilişkilerde, çocuğun cinsiyetine göre farklılık var mıdır?

BÖLÜM 2 YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın örnekleme, veri toplama araçları ve işlemi açıklanarak, araştırmanın yöntemi ele alınmıştır.

2.1 ÖRNEKLEM

Araştırmaya İstanbul'un düşük sosyo-ekonomik düzeyi temsil eden Kağıthane ilçesindeki yedi ortaokulda (Ahmet Çuhadaroğlu Ortaokulu, Atatürk Ortaokulu, Cumhuriyet Ortaokulu, Mehmet Rıfat Yalman Ortaokulu, Refet Angın Ortaokulu, Seyrantepe Ortaokulu, Zuhâl Ortaokulu) okuyan 592 öğrenci katılmıştır. Ölçeklerin tamamını ya da bir kısmını boş bırakan ve ya uygun bir şekilde doldurmayan 41 katılımcı çalışmanın dışında bırakılmıştır. Analizler, bu katılımcıların anketleri çalışmanın dışından bırakıldıktan sonra, 551 denek üzerinden yürütülmüştür. Araştırmada yer alan katılımcıların yaşları 11 ile 15 arasında değişmektedir ($\mu=12.78$; $SS= 1.28$) ve % 49.4'ü kız ($n=272$), % 50.6'sı da erkektir ($n=279$).

Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 2.1'de sunulmuştur.

2.2 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada katılımcıların demografik bilgilerini belirlemek amacıyla *Kişisel Bilgi Formu*; algılanan anne – baba kabul red düzeylerini belirlemek amacıyla *Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği Çocuk Kısa Formları* ve çocukların genel psikolojik uyumları ile bazı kişilik özelliklerini belirlemek amacıyla, *Çocuk/Ergen Kişilik Değerlendirme Ölçeği* kullanılmıştır. Bu ölçekler ile ilgili ayrıntılı bilgiye bir sonraki bölümde yer verilmiştir.

2.2.1 Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada katılımcıların cinsiyeti, yaşı, anne babalarının hayatta olup olmamaları, öz/üvey olma, evli/boşanmış olma durumları vb. gibi soruların bulunduğu Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır (Bkz. Ek 1).

Tablo 2.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	N (%)	Ortalama (SS)
Okul		
Ahmet Çuhadaroğlu Ortaokulu	97 (%17.6)	
Atatürk Ortaokulu	97 (%17.6)	
Cumhuriyet Ortaokulu	71 (%12.9)	
Mehmet Rıfat Yalman Ortaokulu	45 (%8.2)	
Refet Angın Ortaokulu	64 (%11.6)	
Seyrantepe Ortaokulu	76 (%13.8)	
Zuhal Ortaokulu	101 (%18.3)	
Sınıf		
5. sınıf	133 (%24.1)	
6. sınıf	118 (%21.4)	
7. sınıf	98 (%17.8)	
8. sınıf	202 (%36.7)	
Cinsiyet		
Kadın	272 (%49.4)	
Erkek	729 (%50.6)	
Yaş		12.78 (1.28)
11	127 (%23)	
12	117 (%12.2)	
13	88 (%16)	
14	188 (%34.1)	
15	31 (%5.6)	

2.2.2 Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği-Çocuk Formları (Çocuk EKRÖ/K-Kısa Form)

Araştırmada, katılımcıların algıladıkları anne – baba kabul red düzeylerini belirlemek amacıyla, Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği Çocuk Formunun kısa formları kullanılmıştır. Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği (EKRÖ) 1971 yılında Rohner tarafından bireylerin ebeveynlerinden algıladıkları kabul-red düzeylerini belirlemek için tasarlanan bir öz bildirim ölçeğidir.

Ölçeğin yetişkin, ebeveyn ve çocuk olmak üzere üç versiyonu bulunmaktadır. Bu çalışmada kısa formları kullanılan Çocuk EKRÖ, 9-17 yaşları arasındaki çocukların anne-babalarıyla ilişkilerinde algıladıkları kabul-red düzeylerini değerlendirmektedir. Hem yetişkin hem çocuk formunda aynı maddeler yer almakta, ancak maddeler zaman kipi açısından farklılaşmaktadır. Bununla birlikte EKRÖ, anne ve baba için ayrı ayrı değerlendirilmektedir. Baba ile ilişkide algılanan kabul-reddin değerlendirildiği EKRÖ, “EKRÖ: Baba”; anne ile ilişkide algılanan kabul-reddin değerlendirildiği EKRÖ ise, “EKRÖ: Anne” olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca anne ve baba formlarında maddelerin cümleleri paralel olup sadece özneler “annem” ya da “babam” olarak değişmektedir (Rohner ve Khaleque, 2005) (Ölçek örnek maddeleri için bkz. Ek 2, Ek 3).

Orijinal formu 60 madde olan ölçeğin kısa formunda sıcaklık/şefkat boyutunda 8 madde (“Beni sevdiğini belli eder”), düşmanlık/saldırganlık boyutunda 6 madde (“Bana bir sürü kırıcı şey söyler”), kayıtsızlık/ihtimal boyutunda 6 madde (“Sanki ben hiç yokmuşum gibi davranır”), ayrışmamış red boyutunda 4 madde (“Beni gerçekten sevmez”) olmak üzere toplam 24 madde bulunmaktadır.

Ölçeğin puanlanmasında, her madde için “hemen hemen her zaman doğru” (4 puan), “bazen doğru” (3 puan), “nadiren doğru” (2 puan), “hiç bir zaman doğru değil” (1 puan) biçiminde dördümlü Likert tipi ölçek türü kullanılmıştır. Ölçekte sadece 13 numaralı madde ters çevrilerek puanlanmaktadır. Ters madde işlemi yapıldıktan sonra her alt ölçek için puanlar ayrı ayrı hesaplanmaktadır. Sıcaklık alt boyutundan elde edilen puan ters çevrilerek, diğer alt boyutların puanlarıyla toplanmasıyla toplam kabul red puanı elde edilmektedir. Elde edilen puanlardaki yükselme, algılanan red düzeyinin arttığı; düşme ise, algılanan kabul düzeyinin arttığı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla EKRÖ kısa formdan elde edilecek toplam puan 24 ile 96 arasında değişmekte; 24 puan en

yüksek düzeyde kabul algısını gösterirken, 96 puan en yüksek düzeyde red algısını göstermektedir. Ölçeğin toplam puan için orta nokta değeri (mid point) 60'dır. Bu demektir ki 60 puanın üstündeki puanlar red algısı, 60 puanın altındaki skorlar kabul algısı olarak yorumlanır (Rohner ve Khaleque, 2005). Bu çalışmada, ölçekten elde edilen puanlar, sürekli puan olarak değerlendirilmiştir.

Ölçeğin Türkçe çevirisi Polat (1988) tarafından yapılmış ve Türkçe kısa formların güvenilirlik çalışmasında anne formunun Cronbach alfa değeri .89; baba formunun ise .90 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla Türkçe Çocuk EKRÖ kısa formunun, anne ve baba versiyonları yeterli iç tutarlılığa sahip homojen maddelerden oluştuğu sonucu elde edilmiştir (Polat, 1988).

Bu çalışmada ise Çocuk EKRÖ kısa formunun Cronbach alfa kat sayısı hem anne hem de baba formu için .82 olarak bulunmuştur.

2.2.3 Çocuk/Ergen Kişilik Değerlendirme Ölçeği (Çocuk/Ergen KİDÖ)

Araştırmada çocukların genel psikolojik uyumunu belirlemek üzere, Rohner ve arkadaşları tarafından 1978 yılında geliştirilmiş olan, Kişilik Değerlendirme Ölçeği (KİDÖ) kullanılmıştır (Rohner, vd., 1978). KİDÖ bağımlılık, düşmanlık/saldırganlık, olumsuz öz saygı, olumsuz öz yeterlilik, duygusal duyarsızlık, duygusal tutarsızlık ve olumsuz dünya görüşü olmak üzere yedi alt ölçekten oluşmaktadır. Bu alt ölçekler aynı zamanda, EKAR Kuramında ebeveyn kabul ve reddinin etkilediği düşünülen yedi kişilik özelliği temsil etmekte ve bu alt ölçeklerin toplamı da, kişinin genel psikolojik uyumunu göstermektedir (Ölçek örnek maddeleri için bkz. Ek 4).

KİDÖ'nün "Çocuk/Ergen KİDÖ" ve "Yetişkin KİDÖ" olmak üzere iki ayrı formu bulunmaktadır. Bu çalışmada kullanılan Çocuk/Ergen KİDÖ 7-12 yaş arası çocukların genel psikolojik uyumlarını değerlendirmekte ve yukarıda sözü edilen yedi alt ölçeğin her birini 6 madde ile irdeleyen toplam 42 maddeden oluşmaktadır. KİDÖ'de, "hemen hemen her zaman doğru", "bazen doğru", "nadiren doğru", "hiç bir zaman doğru değil" biçiminde Likert tipi puanlama sistemi kullanılmaktadır. Genel psikolojik uyumunu yansıttığı düşünülen KİDÖ toplam puanı, yedi alt ölçek puanının toplanması ile belirlenmekte ve bu puan Çocuk/Ergen KİDÖ için 42 (en düşük) ile 168 (en yüksek)

değişmektedir. Düşük puanlar kişinin genel psikolojik uyumunun “sağlıklı”, yüksek puanlar ise “sağlıksız” olduğunu göstermektedir. Ayrıca her alt ölçekten alınabilecek en düşük puan 6, en yüksek puan 24, puanların orta noktası ise 15’tir. Puanı 15’ten yüksek olan alt ölçeklerde çocuğun o kişilik özelliğinde problem yaşamaya eğimli olduğundan bahsedilir. Bu çalışmada, gerek genel psikolojik uyum problemleri gerekse alt ölçek değerleri, sürekli puan olarak değerlendirilmiştir.

Orijinal KİDÖ alt boyutlarının cronbach alfa değerleri .50 ve .74 arasında değişirken formun tamamına ait cronbach alfa değeri .88 olarak bulunmuştur.

Ölçeğin Türkçe versiyonu için iki ayrı geçerlik güvenirlik çalışması yapılmış ve her ikisinde de ölçeğin çocukların genel psikolojik uyumlarını ölçmek için geçerli ve güvenilir olduğu sonucu elde edilmiştir. Varan (2013) tarafından 9-18 yaş aralığındaki 1657 denek ile gerçekleştirilen çalışmada, alt ölçeklerin iç tutarlılık cronbach alfa değerleri .53 ile .80 arasında değişirken; toplam iç tutarlılık değeri .86 olarak belirlenmiştir. Erkman (2003) tarafından, 10-14 yaşları arasında 1821 çocukla yapılan çalışmada ise, alt ölçeklerin iç tutarlılık cronbach alfa değerleri .51 ile .78 arasında değişirken; toplam iç tutarlılık değeri .81 olarak belirlenmiştir (akt. Keskiner, 2012).

Bu çalışmada ise KİDÖ’nün alt ölçeklerine ait Cronbach alfa değerleri; düşmanlık/saldırganlık .76, bağımlılık .73, olumsuz öz saygı .68, olumsuz öz yeterlilik .75, duygusal tepkisizlik .74, duygusal tutarsızlık .75, olumsuz dünya görüşü .65 olarak bulunmuştur. Ölçeğin tamamına, yani genel psikolojik uyuma ait Cronbach alfa değeri ise .86 olarak bulunmuştur.

2.3 İŞLEM

Araştırma için Okan Üniversitesi Etik Kurulu Komisyonunun onayından sonra (Bkz. Ek 5) İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden Kağıthane ilçesine bağlı yedi ortaokuldan araştırma verilerini toplama izni alınmıştır. Ardından bu yedi okul ile işbirliği için okul idarecileri ve rehberlik öğretmenleri ile görüşülerek verilerin toplanacağı sınıflar rastgele örneklem metodu ile belirlenmiş ve öğrenci velilerine onam formu gönderilmiştir. Onam formlarının okul rehber öğretmenleri tarafından toplanmasıyla seçilen sınıflar, araştırmacı tarafından ziyaret edilerek, veriler birer ders saatinde toplanmıştır. Sıra etkisinin ortadan kaldırılması için ölçeklerin verilme sırasının örneklemin tamamında aynı olmamasına dikkat edilmiştir.

BÖLÜM 3 BULGULAR

Bu bölümde, araştırma sorularına yönelik analiz bulgularına yer verilecektir. İlk olarak anneden algılanan kabul red düzeyi ile babadan algılanan kabul red düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemek adına uygulanan korelasyon analizi bulgusu aktarılacaktır. Ardından, anneden ve babadan algılanan kabul red düzeyinin psikolojik uyumla olan ilişkisi ve psikolojik uyumun alt boyutlarından hangileri ile ilişkili olduğunun belirlendiği korelasyon analizi bulgularına yer verilecektir. Daha sonra, aynı zamanda araştırmanın temel amacı olan, anneden algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyum arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolünü incelemek üzere uygulanan regresyon analizi sonuçları ve anneden algılanan kabul red düzeyi ile psikolojik uyumun alt boyutları arasındaki ilişkilde, babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolüne ilişkin regresyon analizleri sunulacaktır. Son olarak da, anılan aracı ilişkiye yönelik analizde, çocuğun cinsiyetine bağlı olarak farklılaşma olup-olmadığı yönündeki analizlere yer verilecektir.

Analizlere geçilmeden önce veri girişi kontrol edilmiş ve her bir ölçek için yapılan kayıp veri analizi ile ölçeklerin puanlama yönergelerinde belirtildiği üzere madde sayısının %10-15'inden fazlasını boş bırakan katılımcılar analiz dışında bırakılmıştır. Belirtilen yüzdeden daha az sayıda boş bırakılan maddeler ise ortalama hesabı ile doldurulmuştur. Daha sonra, analizde yer alan değişkenlerin normal dağılım sayılıtısını karşılayıp karşılamadığı kontrol edilmiştir. Normal dağılım sayılıtısı kontrol edildiğinde, Çocuk/Ergen Kişilik Değerlendirme Ölçeğinin normallik sayılıtısını karşıladığı görülürken, Ebeveyn Kabul Red Ölçeği'nin Anne ve Baba formlarının normallik sayılıtısını karşılamadığı gözlenmiştir. Dolayısıyla EKRÖ Anne ve EKRÖ Baba formlarına ait puanlara ters dönüşüm uygulanmıştır. Ters dönüşüm uygulandıktan sonra normal dağılım sayılıtısının karşılandığı gözlemlenmiş ve analizler bu puanlar üzerinden gerçekleştirilmiştir. Normallik sayılıtısına ek olarak araştırmanın değişkenlerinde aşırı uç değerlere rastlanmamıştır. Ardından uygun istatistiksel teknikler kullanılarak analizler IBM SPSS Statistics v23 programı ile gerçekleştirilmiştir.

3.1 ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİYE DAİR BULGULAR

Birinci araştırma sorusu kapsamında, katılımcıların Ebeveyn Kabul Red Ölçeği/Anne Formuna verdikleri cevaplardan elde edilen anneden algılanan kabul red düzeyi ile Ebeveyn Kabul Red Ölçeği/Baba Formuna verdikleri cevaplardan elde edilen babadan algılanan kabul red düzeyi arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla, elde edilen verilere korelasyon analizi uygulanmıştır. Sonuçta, çocukların annelerinden algıladıkları kabul red düzeyi ile babalarından algıladıkları kabul red düzeyi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki ($r=.65$, $p<.01$) bulunmuştur (Bkz. Tablo 3.1). Bu demektir ki bir ebeveynden algılanan kabul düzeyi arttıkça diğer ebeveynden algılanan kabul red düzeyi de artış göstermektedir.

3.2 ANNEDEN VE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYLERİ İLE ÇOCUKLARIN GENEL PSİKOLOJİK UYUMLARI VE GENEL PSİKOLOJİK UYUMUN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERE DAİR BULGULAR

Anneden ve babadan algılanan kabul red düzeyi ile çocukların genel psikolojik uyumları ve genel psikolojik uyumun alt boyutları arasındaki ilişkilere dair sonuçlar Tablo 3.1'deki gibidir.

Bu bağlamda, anneden ve babadan algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyumsuzluk ($r_{anne}=.58$, $p<.01$; $r_{baba}=.52$, $p<.01$), düşmanlık/saldırganlık ($r_{anne}=.42$, $p<.01$; $r_{baba}=.41$, $p<.01$), olumsuz öz saygı ($r_{anne}=.39$, $p<.01$; $r_{baba}=.31$, $p<.01$), olumsuz öz yeterlilik ($r_{anne}=.48$, $p<.01$; $r_{baba}=.44$, $p<.01$), duygusal duyarsızlık ($r_{anne}=.48$, $p<.01$; $r_{baba}=.40$, $p<.01$), duygusal tutarsızlık ($r_{anne}=.35$, $p<.01$; $r_{baba}=.33$, $p<.01$) ve olumsuz dünya görüşü ($r_{anne}=.49$, $p<.01$; $r_{baba}=.44$, $p<.01$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Bu da bize, anneden ve babadan algılanan red düzeyi arttıkça, çocukların kişilik özellikleri de, olumsuz yönde değişim göstermektedir. Anneden ve

babadan algılanan kabul red düzeyleri ile bağımlılık alt boyutu arasında ise anlamlı ilişki elde edilememiştir.

3.3 ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE ÇOCUKLARIN GENEL PSİKOLOJİK UYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİDE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN ARACI ROLÜNE DAİR BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde anneden algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyum arasındaki ilişkide, babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolünü incelemek üzere uygulanan analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Anneden algılanan kabul red düzeyi yordayıcı değişken, genel psikolojik uyum yordanan değişken ve babadan algılanan kabul red düzeyi ise aracı değişken rolündedir.

Bir değişkenin aracı değişken olabilmesi için aşağıdaki ölçütlerin sağlanması gerekmektedir:

1. Yordayıcı ve yordanan değişken arasındaki ilişki anlamlı olmalıdır.
2. Aracı değişkenler ve yordayıcı değişken arasındaki ilişki anlamlı olmalıdır.
3. Aracı değişken ile yordanan değişken arasında anlamlı ilişki olmalıdır.
4. Aracı değişken(ler) ile yordayıcı değişken eş zamanlı olarak regresyon analizine dahil edildiğinde daha önce yordayıcı ve yordanan değişken arasında var olan anlamlı ilişki anlamlı olmaktan çıkmalı ya da daha önceki anlamlılık düzeyi azalmalıdır (Baron ve Kenny, 1986).

Değişkenler arasındaki ilişkilerin bu ölçütleri karşılayıp karşılamadığını görebilmek amacıyla, yordanan, yordayıcı ve aracı değişkenlere dair korelasyon analizi uygulanmıştır. Belirtilen birinci ve üçüncü ölçüt Bölüm 3.2’de incelenmiş, buna göre genel psikolojik uyum ile anneden algılanan kabul red düzeyi ($r=.58$, $p<.01$) ve babadan algılanan kabul red düzeyi ($r=.52$, $p<.01$) arasında anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. İkinci ölçüt ise Bölüm 3.1’de incelenmiş ve anneden algılanan kabul red düzeyi ile babadan algılanan kabul red düzeyi arasında da ($r=.65$, $p<.01$) anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür.

Tablo 3.1 Araştırmanın Değişkenleri Arasındaki İlişkilere Dair Korelasyon Katsayıları

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Anne Kabul Red	1									
2. Baba Kabul Red	.659**	1								
3. Genel Psikolojik Uyumsuzluk	.584**	.526**	1							
4. Düşmanlık/Saldırganlık	.422**	.412**	.777**	1						
5. Bağımlılık	-.014	-.012	.180**	.116**	1					
6. Olumsuz Öz Saygı	.395**	.310**	.618**	.336**	-.148**	1				
7. Olumsuz Öz Yeterlilik	.482**	.448**	.688**	.390**	-.105*	.554**	1			
8. Duygusal Duyarsızlık	.483**	.402**	.664**	.348**	-.151**	.453**	.530**	1		
9. Duygusal Tutarsızlık	.358**	.338**	.745**	.649**	.106*	.291**	.347**	.328**	1	
10. Olumsuz Dünya Görüşü	.497**	.449**	.799**	.566**	-.010	.439**	.457**	.504**	.530**	1

*p<.05, **p<.001

Korelasyon analizlerinin ardından, anneden algılanan kabul red düzeyinin genel psikolojik uyumu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere, ilk olarak, yordayıcı değişken ile aracı değişken arasında basit regresyon analizi yürütülerek bir beta değeri hesaplanmıştır ($\beta=.65$, $p<.001$). Ardından yordayıcı, aracı ve yordanan değişkenlerin dahil edildiği hiyerarşik regresyon analizi yürütülmüştür. Hiyerarşik regresyonun her bir adımında, yordayıcı değişkene ait beta değerlerindeki değişim ve aracı değişken ile yordayıcı değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığı incelenmiştir. Ayrıca beta değerlerindeki değişim miktarının anlamlılık düzeyi Sobel testi kullanılarak değerlendirilmiştir (Sobel, 1982).

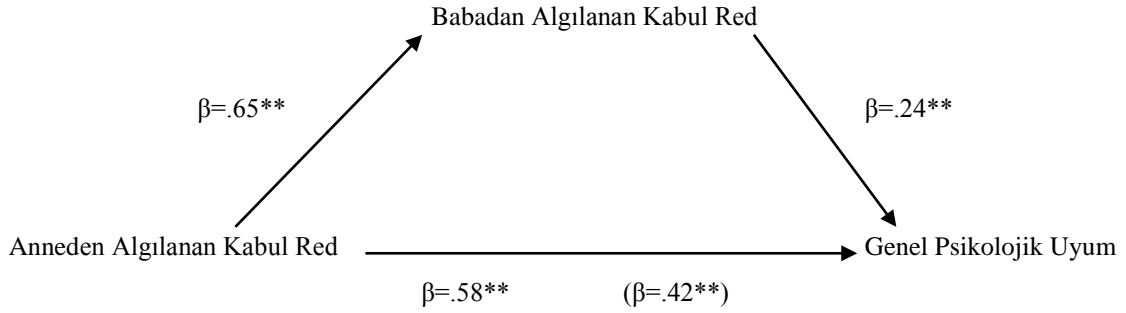
Tablo 3.2 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Genel Psikolojik Uyum Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşamaları	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR^2	B	t	F
1	Anneden Algılanan	.58	.34	.34	.58**	16.85	284.174**
	Kabul Red Düzeyi						
2	Anneden Algılanan	.61	.37	.03	.42**	9.36	165.208**
	Kabul Red Düzeyi						
	Babadan Algılanan				.24**	5.55	
	Kabul Red Düzeyi						

* $p<.05$, ** $p<.001$

Hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.2’de görüldüğü üzere, regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %34’ünü açıklamakla beraber, çocukların genel psikolojik uyum düzeylerini pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=284.174$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin, genel psikolojik uyum düzeyini yordamakla beraber açıklanan varyansı %37’ye çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}= 165.208$, $p<.001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle, genel psikolojik uyum düzeyine ait beta değerinde .58’den ($p<.001$) .42’ye ($p<.001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=5.3$, $p<.001$). Sonuç olarak, anneden algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyum düzeyi arasındaki ilişkide, babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı

değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.1’de verilmiştir.

* $p < .05$, ** $p < .001$

Şekil 3.1 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Genel Psikolojik Uyumu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

3.4 ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE PSİKOLOJİK UYUMUN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİDE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN ARACI ROLÜNE İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde anneden algılanan kabul red düzeyi ile psikolojik uyumun alt boyutları arasındaki ilişkide, babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolünü incelemek üzere uygulanan analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Anneden algılanan kabul red düzeyi yordayıcı değişken, çocukların kişilik değerlendirme ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanlar yordanan değişken ve babadan algılanan kabul red düzeyi ise aracı değişken rolündedir.

Bölüm 3.1 ve 3.2’de incelendiği üzere Kişilik Değerlendirme Ölçeğinin alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık, olumsuz öz saygı, olumsuz öz yeterlilik, duygusal tutarsızlık ve olumsuz dünya görüşü için Baron ve Kenny’nin (1986) aracı rol ölçütlerinden ilk üç ölçüt sağlandığı için dördüncü araştırma sorusuna yönelik regresyon analizlerine bu değişkenler ile devam edilmiştir.

3.4.1 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular

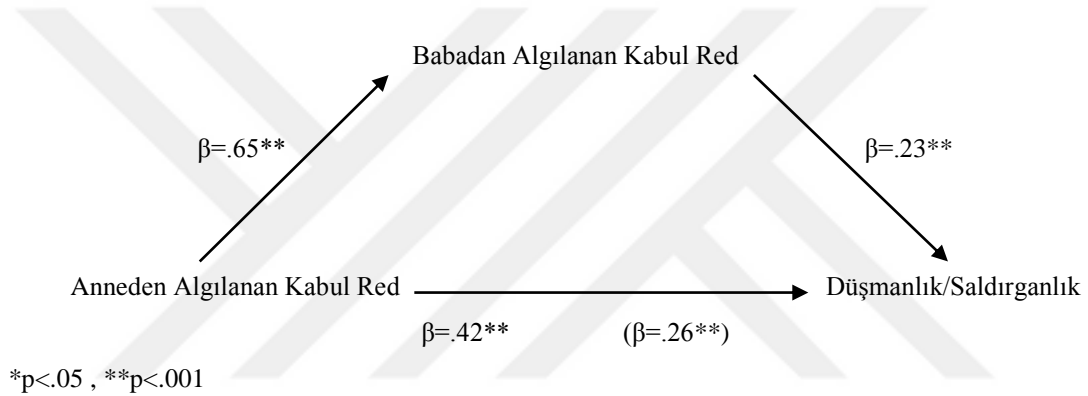
Anneden algılanan kabul red düzeyinin, düşmanlık/saldırganlık alt boyutunu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere, elde edilen verilere hiyerarşik regresyon analizi uygulanmıştır. Hiyerarşik regresyonun her bir adımında, yordayıcı değişkene ait beta değerlerindeki değişim ve aracı değişken ile yordayıcı değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığı incelenmiştir. Ayrıca beta değerlerindeki değişim miktarının anlamlılık düzeyi Sobel testi kullanılarak değerlendirilmiştir (Sobel, 1982).

Düşmanlık/Saldırganlık alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analizi sonucunun sunulduğu Tablo 3.3'te görüldüğü üzere, regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi, varyansın %17'sini açıklamakla beraber, çocukların düşmanlık/saldırganlık alt boyutundan aldıkları puanları pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=119.026$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin, düşmanlık/saldırganlık alt boyutundan alınan puanları yordamakla beraber açıklanan varyansı %21'e çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}= 72.724$, $p<.001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle düşmanlık/saldırganlık düzeyine ait beta değerinde .42'den ($p<.001$) .26'ya ($p<.001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=7.5$ $p<.001$). Sonuç olarak, anneden algılanan kabul red düzeyi ile düşmanlık/saldırganlık alt boyutu arasındaki ilişkide, babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.2'de verilmiştir.

Tablo 3.3 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR²	B	T	F
1	Anneden Algılanan	.42	.17	.17	.42**	10.91	119.026**
	Kabul Red Düzeyi						
2	Anneden Algılanan	.45	.21	.03	.26**	5.27	72.724**
	Kabul Red Düzeyi						
	Babadan Algılanan				.23**	4.67	
	Kabul Red Düzeyi						

*p<.05 , **p<.001

Şekil 3.2 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

3.4.2 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Saygı Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular

Anneden algılanan kabul red düzeyinin, olumsuz öz saygı alt boyutunu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere, verilere hiyerarşik regresyon analizi uygulanmıştır. Hiyerarşik regresyonun her bir adımında yordayıcı değişkene ait beta değerlerindeki değişim ve aracı değişken ile yordayıcı değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığı incelenmiştir. Ayrıca beta değerlerindeki değişim miktarının anlamlılık düzeyi Sobel testi kullanılarak değerlendirilmiştir (Sobel, 1982).

Olumsuz öz saygı alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analizi sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.4'te görüldüğü üzere, regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %15'ini açıklamakla beraber, çocukların olumsuz öz saygı alt boyutundan aldıkları puanları pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}= 101.550, p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin ise olumsuz öz saygı alt boyutundan alınan puanlar için anlamlı bir yordayıcı olmadığı ve açıklanan varyansa anlamlı bir katkı sağlamadığı görülmektedir ($F_{(2,548)}= 52.38, p<.001$). Sonuç olarak anneden algılanan kabul red düzeyi ile olumsuz öz saygı alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rol oynamadığı sonucu elde edilmiştir.

Tablo 3.4 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Saygı Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR²	B	T	F
1	Anneden Algılanan	.39	.15	.15	.39**	10.07	101.550**
	Kabul Red Düzeyi						
2	Anneden Algılanan	.40	.16	.004	.33**	4.47	52.38**
	Kabul Red Düzeyi						
	Babadan Algılanan				.08	1.69	
	Kabul Red Düzeyi						

* $p<.05$, ** $p<.001$

3.4.3 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular

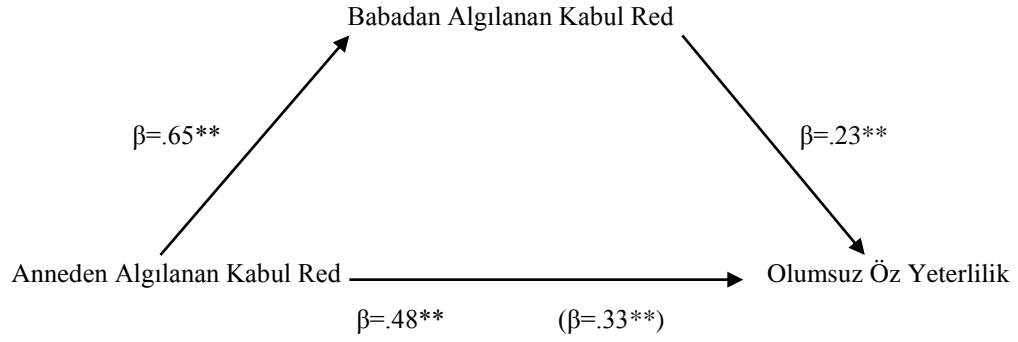
Anneden algılanan kabul red düzeyinin, olumsuz öz yeterlilik alt boyutunu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere yapılan hiyerarşik regresyon analizinin her bir adımında yordayıcı değişkene ait beta değerlerindeki değişim ve aracı değişken ile yordayıcı değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığı incelenmiştir. Ayrıca beta değerlerindeki değişim miktarının anlamlılık düzeyi Sobel testi kullanılarak değerlendirilmiştir (Sobel, 1982).

Tablo 3.5 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR²	B	T	F
1	Anneden Algılanan	.48	.23	.23	.48**	12.88	166.122**
	Kabul Red Düzeyi						
2	Anneden Algılanan	.51	.26	.03	.33**	6.77	97.42**
	Kabul Red Düzeyi						
	Babadan Algılanan				.23**	4.72	
	Kabul Red Düzeyi						

*p<.05 , **p<.001

Olumsuz öz yeterlilik alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analizi sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.5'te görüldüğü üzere regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %23'ünü açıklamakla beraber, çocukların olumsuz öz yeterlilik alt boyutundan aldıkları puanları pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=166.122$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin olumsuz öz yeterlilik alt boyutundan alınan puanları yordamakla beraber açıklanan varyansı %26'ya çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}=97.42$, $p<.001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle olumsuz öz yeterlilik düzeyine ait beta değerinde .48'den ($p<.001$) .33'e ($p<.001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=4.6$, $p<.001$). Sonuç olarak, anneden algılanan kabul red düzeyi ile olumsuz öz yeterlilik alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.3'te verilmiştir.

*p<.05 , **p<.001

Şekil 3.3 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Olumsuz Öz Yeterliliği Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

3.4.4 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Duyarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular

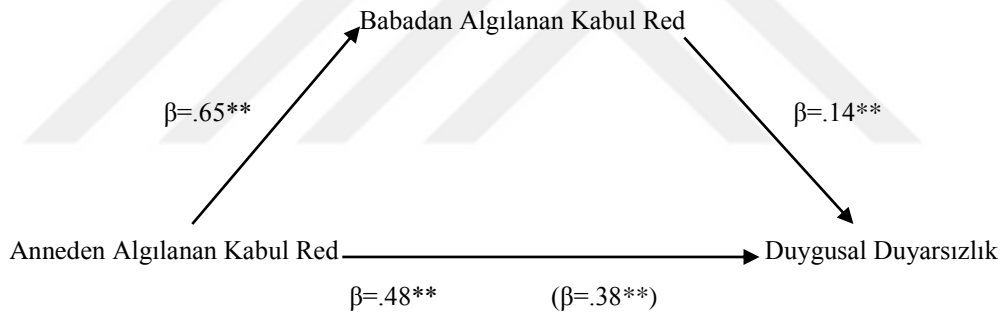
Anneden algılanan kabul red düzeyinin, duygusal duyarsızlık alt boyutunu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere, elde edilen verilere hiyerarşik regresyon analizi uygulanmıştır. Hiyerarşik regresyonun her bir adımında yordayıcı değişkene ait beta değerlerindeki değişim ve aracı değişken ile yordayıcı değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığı incelenmiştir. Ayrıca beta değerlerindeki değişim miktarının anlamlılık düzeyi Sobel testi kullanılarak değerlendirilmiştir (Sobel, 1982).

Tablo 3.6 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Duyarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R ²	ΔR ²	β	t	F
1	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi	.48	.23	.23	.48**	12.93	167.415**
	Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyi	.49	.24	.01	.38**	7.82	89.461**
2	Babadan Algılanan Kabul Red Düzey				.14*	3.009	

*p<.05; **p<.001

Duygusal duyarsızlık alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.6’da görüldüğü üzere regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %23’ünü açıklamakla beraber çocukların duygusal duyarsızlık alt boyutundan aldıkları puanları pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=167.415$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin duygusal duyarsızlık alt boyutundan alınan puanları yordamakla beraber açıklanan varyansı %24’e çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}=89.461$, $p<.001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle duygusal duyarsızlık düzeyine ait beta değerinde .48’den ($p<.001$) .38’e ($p<.001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=2.9$, $p<.001$). Sonuç olarak, anneden algılanan kabul red düzeyi ile duygusal duyarsızlık alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.4’te verilmiştir.

* $p<.05$, ** $p<.001$

Şekil 3.4 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Duygusal Duyarsızlığı Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

3.4.5 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Tutarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular

Araştırmada, anneden algılanan kabul red düzeyinin duygusal tutarsızlık alt boyutunu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere yapılan hiyerarşik regresyon analizinin her bir

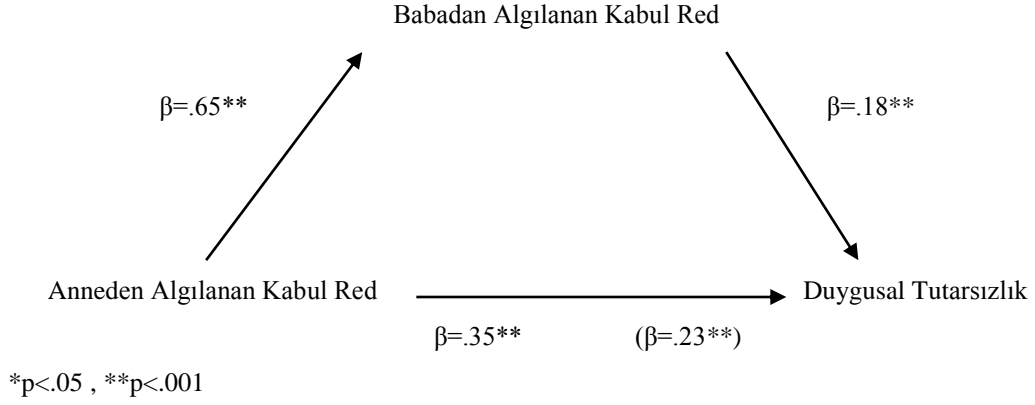
adımında yordayıcı değişkene ait beta değerlerindeki değişim ve aracı değişken ile yordayıcı değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığı incelenmiştir. Ayrıca beta değerlerindeki değişim miktarının anlamlılık düzeyi Sobel testi kullanılarak değerlendirilmiştir (Sobel, 1982).

Tablo 3.7 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Tutarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR²	β	t	F
1	Anneden Algılanan	.35	.12	.12	.35**	8.97	80.622**
	Kabul Red Düzeyi						
2	Anneden Algılanan	.38	.14	.01	.23**	4.54	47.101**
	Kabul Red Düzeyi						
	Babadan Algılanan				.18*	3.46	
	Kabul Red Düzeyi						

*p<.05; **p<.001

Duygusal tutarsızlık alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.7’de görüldüğü üzere, regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %12’sini açıklamakla beraber çocukların duygusal tutarsızlık alt boyutundan aldıkları puanları pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}= 80.622, p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin duygusal tutarsızlık alt boyutundan alınan puanları yordamakla beraber açıklanan varyansı %14’e çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}= 47.101, p<.001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle duygusal tutarsızlık düzeyine ait beta değerinde .35’ten ($p<.001$) .23’e ($p<.001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=3.4, p<.001$). Sonuç olarak, anneden algılanan kabul red düzeyi ile duygusal tutarsızlık alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.5’te verilmiştir.

Şekil 3.5 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Duygusal Tutarsızlığı Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

3.4.6 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular

Araştırmada, anneden algılanan kabul red düzeyinin olumsuz dünya görüşü alt boyutunu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere, elde edilen verilere hiyerarşik regresyon analizi uygulanmıştır. Hiyerarşik regresyonun her bir adımında yordayıcı değişkene ait beta değerlerindeki değişim ve aracı değişken ile yordayıcı değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığı incelenmiştir. Ayrıca beta değerlerindeki değişim miktarının anlamlılık düzeyi Sobel testi kullanılarak değerlendirilmiştir (Sobel, 1982).

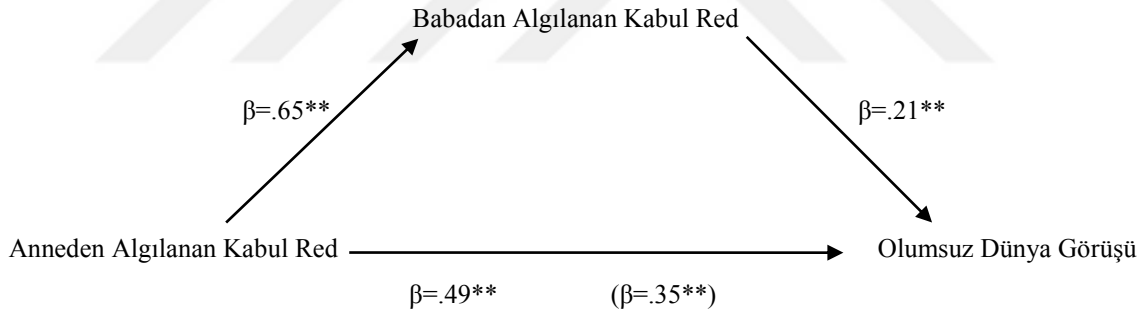
Olumsuz dünya görüşü alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.8’de görüldüğü üzere, regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %24’ünü açıklamakla beraber çocukların olumsuz dünya görüşü alt boyutundan aldıkları puanları pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=179.938$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin olumsuz dünya görüşü alt boyutundan alınan puanları yordamakla beraber açıklanan varyansı %27’ye çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}= 102.954$, $p<.001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle olumsuz dünya görüşü düzeyine ait beta değerinde .49’dan

($p < .001$) .35'e ($p < .001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=4.3$, $p < .001$). Sonuç olarak, anneden algılanan kabul red düzeyi ile olumsuz dünya görüşü alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.6'de verilmiştir.

Tablo 3.8 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR^2	β	t	F
1	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi	.49	.24	.24	.49**	13.41	179.938**
2	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyi	.52	.27	.02	.35** .21**	7.32 4.45	102.954**

* $p < .05$, ** $p < .001$

* $p < .05$, ** $p < .001$

Şekil 3.6 Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Olumsuz Dünya Görüşünü Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

3.5 ÇOCUĞUN CİNSİYETİNE GÖRE ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE GENEL PSİKOLOJİK UYUM VE PSİKOLOJİK UYUMUN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİDE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN ARACI ROLÜNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde beşinci araştırma sorusu için uygulanan analiz bulgularına yer verilecektir. Hatırlanacağı gibi beşinci araştırma sorusu, üçüncü ve dördüncü araştırma sorularında anılan ilişkilerin çocuğun cinsiyetine göre farklılık gösterip göstermemesi ile ilgiliydi. Bu doğrultuda tüm grup için elde edilen verilere uygulanan tüm analizler, veri cinsiyete göre bölünerek tekrar edilmiş ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

3.5.1 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi Genel Psikolojik Uyum Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular

Kız çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyinin genel psikolojik uyumu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere ilk olarak, yordayıcı değişken ile aracı değişken arasında basit regresyon analizi yürütülerek bir beta değeri hesaplanmıştır ($\beta=.64$, $p<.001$). Ardından yordayıcı, aracı ve yordanan değişkenlerin dahil edildiği hiyerarşik regresyon analizi yürütülmüştür. Hiyerarşik regresyonun her bir adımında yordayıcı değişkene ait beta değerlerindeki değişim ve aracı değişken ile yordayıcı değişken arasındaki ilişkinin anlamlılığı incelenmiştir. Ayrıca beta değerlerindeki değişim miktarının anlamlılık düzeyi Sobel testi kullanılarak değerlendirilmiştir (Sobel, 1982).

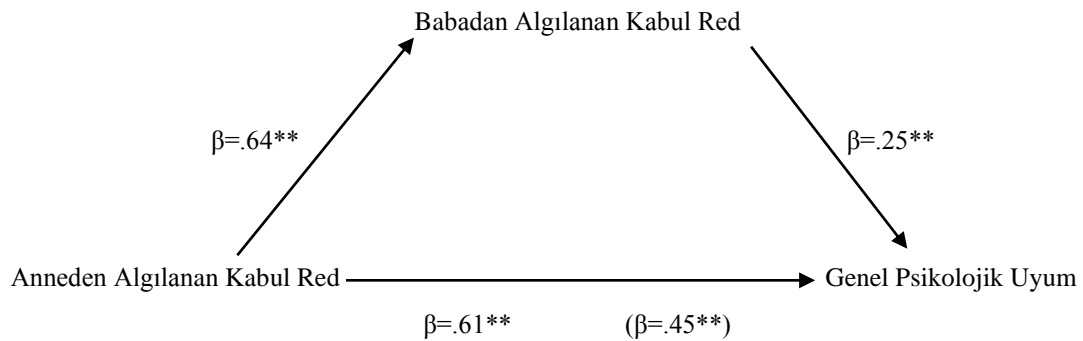
Kız çocuklarda, genel psikolojik uyum için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.9'da görüldüğü üzere, regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %38'ini açıklamakla

beraber genel psikolojik uyumu pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}= 165.739, p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin genel psikolojik uyumu yordamakla beraber açıklanan varyansı %42'ye çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}= 97.215, p<.001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle genel psikolojik uyum düzeyine ait beta değerinde .61'den ($p<.001$) .45'e ($p<.001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=3.2, p<.001$). Sonuç olarak, kız çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyum arasındaki ilişkide, babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.7'de verilmiştir.

Tablo 3.9 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Genel Psikolojik Uyum Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR²	β	t	F
1	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi	.61	.38	.38	.61**	12.87	165.739**
2	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyi	.64	.42	.03	.45** .25**	7.47 4.26	97.215**

* $p<.05$, ** $p<.001$

* $p<.05$, ** $p<.001$

Şekil 3.7 Kız Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Genel Psikolojik Uyumu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

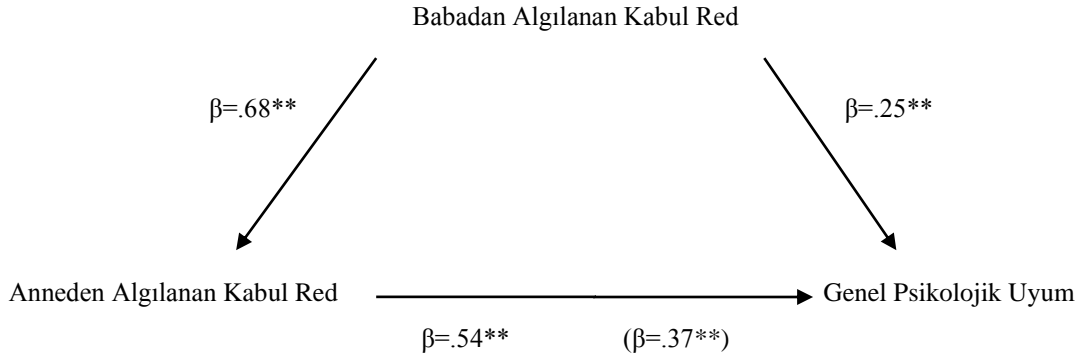
Buna ek olarak, erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyinin genel psikolojik uyumu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babalarından algıladıkları kabul red düzeylerinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere ilk olarak yordayıcı değişken ile aracı değişken arasında basit regresyon analizi yürütülerek bir beta değeri hesaplanmıştır ($\beta=.68$, $p<.001$). Ardından yordayıcı, aracı ve yordanan değişkenlerin dahil edildiği hiyerarşik regresyon analizi yürütülmüştür.

Tablo 3.10 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Genel Psikolojik Uyum Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR^2	β	t	F
1	Anneden Algılanan	.54	.29	.29	.54**	10.81	116.971**
	Kabul Red Düzeyi						
2	Anneden Algılanan	.57	.33	.03	.37**	5.53	68.298**
	Kabul Red Düzeyi						
	Babadan Algılanan				.25**	3.75	
	Kabul Red Düzeyi						

* $p<.05$, ** $p<.001$

Erkek çocuklarda genel psikolojik uyum için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.10'da görüldüğü üzere regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %29'unu açıklamakla beraber genel psikolojik uyumu pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=116.971$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin genel psikolojik uyumu yordamakla beraber açıklanan varyansı %33'e çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}=68.298$, $p<.001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle genel psikolojik uyum düzeyine ait beta değerinde .54'ten ($p<.001$) .37'ye ($p<.001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=2.8$, $p<.001$). Sonuç olarak, erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyum arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.8'de verilmiştir.

*p<.05 , **p<.001

Şekil 3.8 Erkek Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Genel Psikolojik Uyumunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

3.5.2 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular

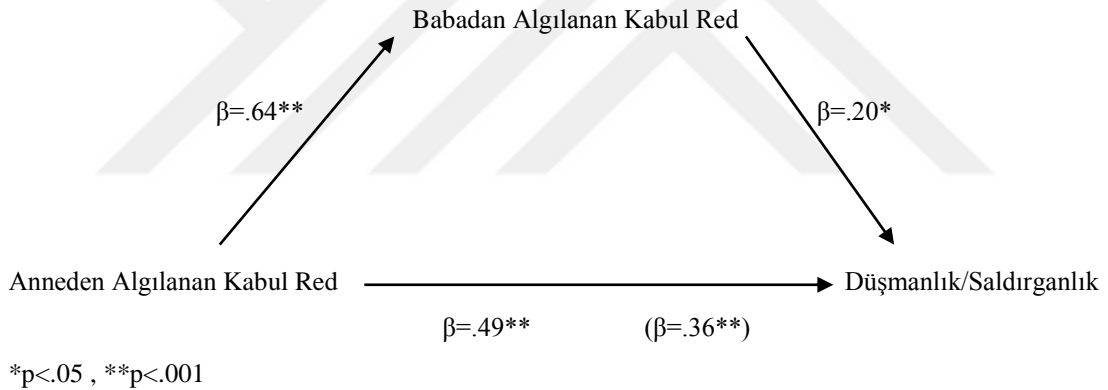
Kız ve erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyinin düşmanlık/saldırganlık alt boyutunu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere, elde edilen verilere hiyerarşik regresyon analizleri uygulanmıştır.

Tablo 3.11 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R ²	ΔR ²	β	t	F
1	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi	.49	.24	.24	.49**	9.35	87.578**
2	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi	.52	.27	.02	.36**	5.35	49.749**
	Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyi				.20*	3.04	

*p<.05 , **p<.001

Kız çocuklarda düşmanlık/saldırıcılık alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.11’de görüldüğü üzere, regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %24’ünü açıklamakla beraber düşmanlık/saldırıcılık alt boyutunu pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=87.578$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin düşmanlık/saldırıcılık alt boyutunu yordamakla beraber açıklanan varyansı %27’ye çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}=49.749$, $p<.001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle düşmanlık/saldırıcılık alt boyutuna ait beta değerinde .49’dan ($p<.001$) .36’ya ($p<.001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=4.5$, $p<.001$). Sonuç olarak, kız çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi ile düşmanlık/saldırıcılık alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.9’da verilmiştir.

Şekil 3.9 Kız Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Düşmanlık/Saldırıcılık Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

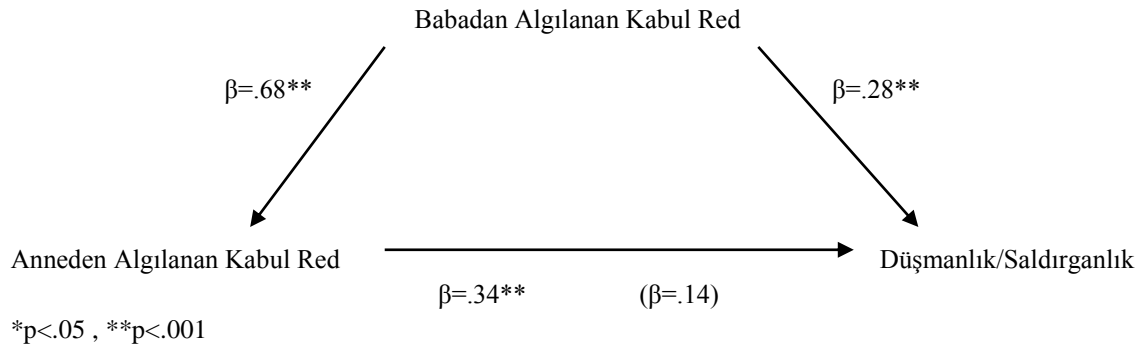
Öte yandan erkek çocuklarda düşmanlık/saldırıcılık alt boyutu için, elde edilen verilere uygulanan hiyerarşik regresyon analizinde, regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %11’ini açıklamakla beraber düşmanlık/saldırıcılık alt boyutunu pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=36.595$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin düşmanlık/saldırıcılık alt boyutunu yordamakla beraber açıklanan varyansı %16’ya çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}=26.367$, $p<.001$) (Bkz. Tablo 3.12). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle düşmanlık/saldırıcılık

alt boyutuna ait beta değerinde .34'ten ($p<.001$) .14'e ($p.>.001$) bir düşüş olduğu ve anneden algılanan kabul red düzeyinin anlamlılığını yitirdiği gözlenmiştir (Sobel $z=3.2$, $p<.001$). Sonuç olarak, erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi ile düşmanlık/saldırganlık alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin tam aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.10'da verilmiştir.

Tablo 3.12 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R ²	ΔR ²	β	t	F
1	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi	.34	.11	.11	.34**	6.04	36.595**
2	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi	.40	.16	.04	.14	1.94	26.367**
	Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyi				.28**	3.79	

* $p<.05$, ** $p<.001$

Şekil 3.10 Erkek Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Düşmanlık/Saldırganlık Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

3.5.3 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Saygı Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular

Kız ve erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyinin olumsuz öz saygı alt boyutunu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere hiyerarşik regresyon analizleri uygulanmıştır.

Kız çocuklarda olumsuz öz saygı alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.13’de görüldüğü üzere, regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %16’sını açıklamakla beraber olumsuz öz saygı alt boyutunu pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=52.240$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin ise olumsuz öz saygı alt boyutundan alınan puanlar için anlamlı bir yordayıcı olmadığı ve açıklanan varyansa anlamlı bir katkı sağlamadığı görülmektedir ($F_{(2,548)}=26.960$, $p<.001$). Sonuç olarak, kız çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi ile olumsuz öz saygı alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rol üstlenmediği sonucu elde edilmiştir.

Tablo 3.13 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Saygı Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR²	β	t	F
1	Anneden Algılanan	.403	.162	.162	.40**	7.22	52.240**
	Kabul Red Düzeyi						
2	Anneden Algılanan	.409	.167	.005	.34**	4.75	26.960**
	Kabul Red Düzeyi						
	Babadan Algılanan				.09	1.25	
	Kabul Red Düzeyi						

* $p<.05$, ** $p<.001$

Benzer şekilde, erkek çocuklarda olumsuz öz saygı alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.14'te görüldüğü üzere regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %15'ini açıklamakla beraber olumsuz öz saygı alt boyutunu pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=49.610$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin ise olumsuz öz saygı alt boyutundan alınan puanlar için anlamlı bir yordayıcı olmadığı ve açıklanan varyansa anlamlı bir katkı sağlamadığı görülmektedir ($F_{(2,548)}= 25.849$, $p<.001$). Sonuç olarak, erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi ile olumsuz öz saygı alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rol oynamadığı sonucu elde edilmiştir.

Tablo 3.14 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Saygı Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR^2	β	t	F
1	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi	.39	.15	.15	.39**	7.04	49.610**
2	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi	.39	.15	.00	.31**	4.21	25.849**
	Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyi				.10	1.38	

* $p<.05$, ** $p<.001$

3.5.4 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular

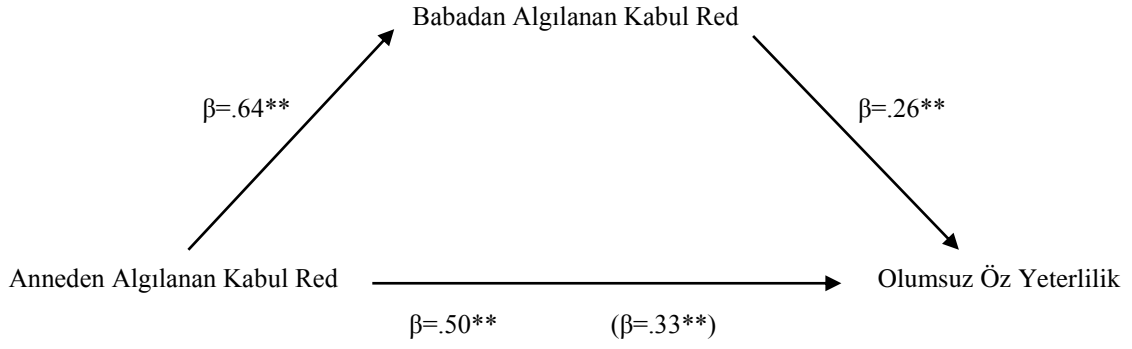
Kız ve erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyinin olumsuz öz yeterlilik alt boyutunu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere hiyerarşik regresyon analizleri uygulanmıştır.

Kız çocuklarda olumsuz öz yeterlilik alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.15'te görüldüğü üzere, regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %25'ini açıklamakla beraber olumsuz öz yeterlilik alt boyutunu pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=93.560$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin olumsuz öz yeterlilik alt boyutunu yordamakla beraber açıklanan varyansı %30'a çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}=57.633$, $p<.001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle olumsuz öz yeterlilik alt boyutuna ait beta değerinde .50'den ($p<.001$) .33'e ($p<.001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=4.2$, $p<.001$). Sonuç olarak, kız çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi ile olumsuz öz yeterlilik alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.11'de verilmiştir.

Tablo 3.15 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR²	β	t	F
1	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi	.50	.25	.25	.50**	9.67	93.560**
2	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyi	.54	.30	.04	.33** .26**	5.04 4.04	57.633**

* $p<.05$, ** $p<.001$

*p<.05 , **p<.001

Şekil 3.11 Kız Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

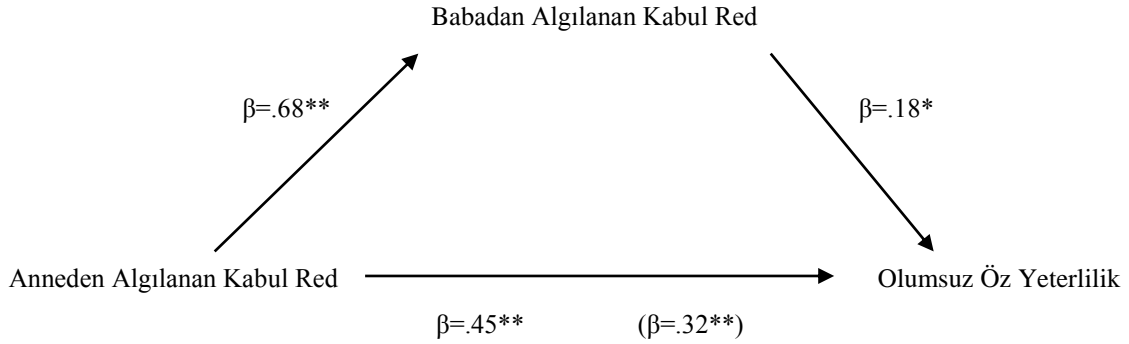
Tablo 3.16 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R ²	ΔR ²	β	t	F
1	Anneden Algılanan	.45	.20	.20	.45**	8.42	70.958**
	Kabul Red Düzeyi						
2	Anneden Algılanan	.47	.22	.01	.32**	4.45	39.557**
	Kabul Red Düzeyi						
	Babadan Algılanan				.18*	2.58	
	Kabul Red Düzeyi						

*p<.05 , **p<.001

Erkek çocuklarda olumsuz öz yeterlilik alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.16'da görüldüğü üzere, regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %20'sini açıklamakla beraber olumsuz öz yeterlilik alt boyutunu pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=70.958$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin olumsuz öz yeterlilik alt boyutunu yordamakla beraber açıklanan varyansı %22'ye çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}=39.557$, $p<.001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle olumsuz öz yeterlilik alt boyutuna ait beta değerinde .45'ten ($p<.001$) .32'ye ($p<.001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=3.5$, $p<.001$). Sonuç olarak, erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi ile olumsuz öz yeterlilik alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı

ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.12’de verilmiştir.

*p<.05 , **p<.001

Şekil 3.12 Erkek Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Olumsuz Öz Yeterlilik Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

3.5.5 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Duyarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular

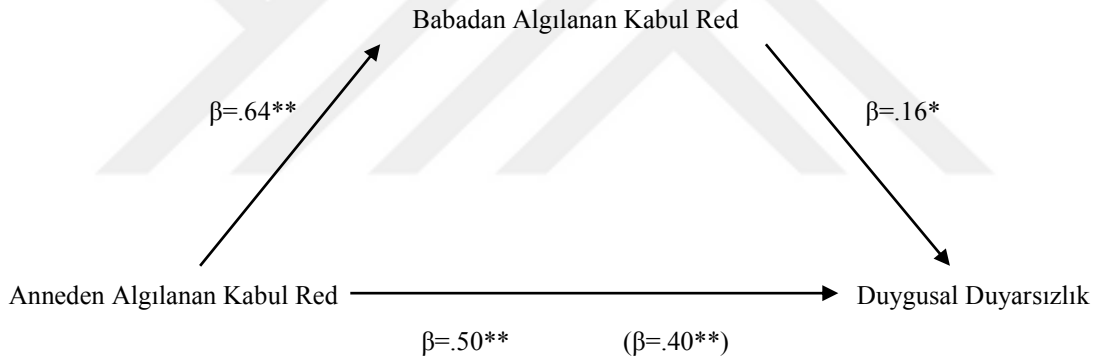
Kız ve erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyinin duygusal duyarsızlık alt boyutunu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere hiyerarşik regresyon analizleri uygulanmıştır.

Tablo 3.17 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Duyarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R ²	ΔR ²	β	t	F
1	Anneden Algılanan	.50	.25	.25	.50**	9.70	94.104**
	Kabul Red Düzeyi						
2	Anneden Algılanan	.52	.27	.01	.40**	5.94	50.944**
	Kabul Red Düzeyi						
	Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyi				.16*	2.45	

*p<.05 , **p<.001

Kız çocuklarda duygusal duyarsızlık alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.17’de görüldüğü üzere regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %25’ini açıklamakla beraber duygusal duyarsızlık alt boyutunu pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=94.104$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin duygusal duyarsızlık alt boyutunu yordamakla beraber açıklanan varyansı %27’ye çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}=50.944$, $p<.001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle duygusal duyarsızlık alt boyutuna ait beta değerinde .50’den ($p<.001$) .40’a ($p<.001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=2.7$, $p<.001$). Sonuç olarak, kız çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi ile duygusal duyarsızlık alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.13’de verilmiştir.

* $p<.05$, ** $p<.001$

Şekil 3.13 Kız Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Duygusal Duyarsızlık Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

Öte yandan, erkek çocuklarda duygusal duyarsızlık alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.18’de görüldüğü üzere regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %20’sini açıklamakla beraber duygusal duyarsızlık alt boyutunu pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=72.071$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin ise duygusal duyarsızlık alt boyutundan alınan puanlar için anlamlı bir yordayıcı olmadığı ve açıklanan varyansa anlamlı bir katkı sağlamadığı görülmektedir ($F_{(2,548)}= 37.359$, $p<.001$). Sonuç olarak, erkek çocuklarda anneden

algılanan kabul red düzeyi ile duygusal duyarsızlık alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rol oynamadığı sonucu elde edilmiştir.

Tablo 3.18 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Duyarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR²	β	t	F
1	Anneden Algılanan	.45	.20	.20	.45**	8.48	72.071**
	Kabul Red Düzeyi						
2	Anneden Algılanan	.46	.21	.007	.37**	5.18	37.359**
	Kabul Red Düzeyi						
	Babadan Algılanan				.11	1.51	
	Kabul Red Düzeyi						

*p<.05 , **p<.001

3.5.6 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Duygusal Tutarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular

Kız ve erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyinin duygusal tutarsızlık alt boyutunu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere hiyerarşik regresyon analizleri uygulanmıştır.

Kız çocuklarda duygusal tutarsızlık alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.19’da görüldüğü üzere regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %17’sini açıklamakla beraber duygusal tutarsızlık alt boyutunu pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=55.217$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin ise duygusal tutarsızlık alt boyutundan alınan puanlar için anlamlı bir yordayıcı olmadığı ve açıklanan varyansa anlamlı bir katkı sağlamadığı görülmektedir ($F_{(2,548)}=29.627$, $p<.001$). Sonuç olarak, kız çocuklarda anneden algılanan kabul red

düzeıı ile duygusal tutarsızlık alt boyutu arasındaki ilişkıde babadan algılanan kabul red düzeıının aracı rol oynamadığı sonucu elde edılmıştır.

Tablo 3.19 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeıı ile Duygusal Tutarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkıde Babadan Algılanan Kabul Red Düzeıının Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşık Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR²	β	t	F
1	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeıı	.41	.17	.17	.41**	7.43	55.217**
2	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeıı Babadan Algılanan Kabul Red Düzeıı	.42	.18	.01	.32**	4.53	29.627**
					.13	1.87	

*p<.05 , **p<.001

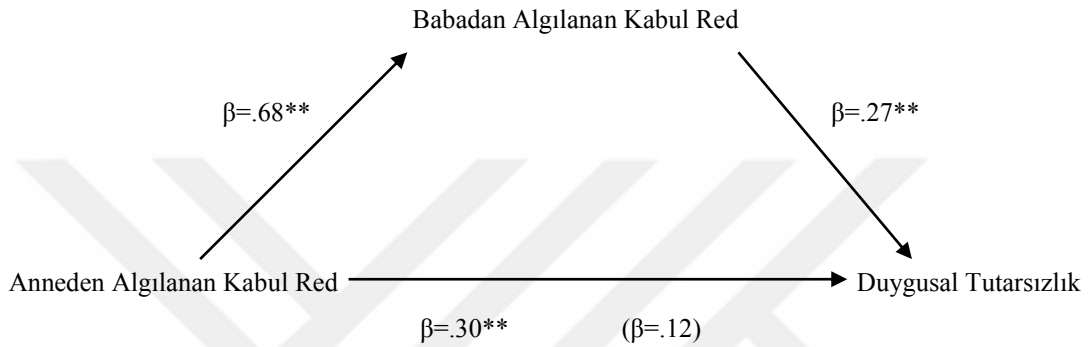
Tablo 3.20 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeıı ile Duygusal Tutarsızlık Alt Boyutu Arasındaki İlişkıde Babadan Algılanan Kabul Red Düzeıının Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşık Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR²	β	t	F
1	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeıı	.30	.09	.09	.30**	5.34	28.536**
2	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeıı Babadan Algılanan Kabul Red Düzeıı	.36	.13	.03	.12	1.57	21.140**
					.27**	3.54	

*p<.05 , **p<.001

Erkek çocuklarda duygusal tutarsızlık alt boyutu için uygulanan hiyerarşık regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.20’de görüldüğu üzere regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeıı varyansın %9’unu açıklamakla beraber duygusal tutarsızlık alt boyutunu pozitif yönde yordamaktadır (F_(1,549)=28.536, p<.001). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeıının duygusal tutarsızlık alt boyutunu yordamakla beraber açıklanan varyansı %13’e çıkardığı görülmektedir (F_(2,548)=21.140, p<.001). İkinci blokta babadan

algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle duygusal tutarsızlık alt boyutuna ait beta değerinde .30'dan ($p<.001$) .12'ye ($p>.001$) bir düşüş olduğu ve anneden algılanan kabul red düzeyi anlamlılığını yitirdiği gözlenmiştir (Sobel $z=4.8$, $p<.001$). Sonuç olarak, erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi ile duygusal tutarsızlık alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin tam aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.14'te verilmiştir.

* $p<.05$, ** $p<.001$

Şekil 3.14 Erkek Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Duygusal Tutarsızlık Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

3.5.7 Çocuğun Cinsiyetine Göre Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Bulgular

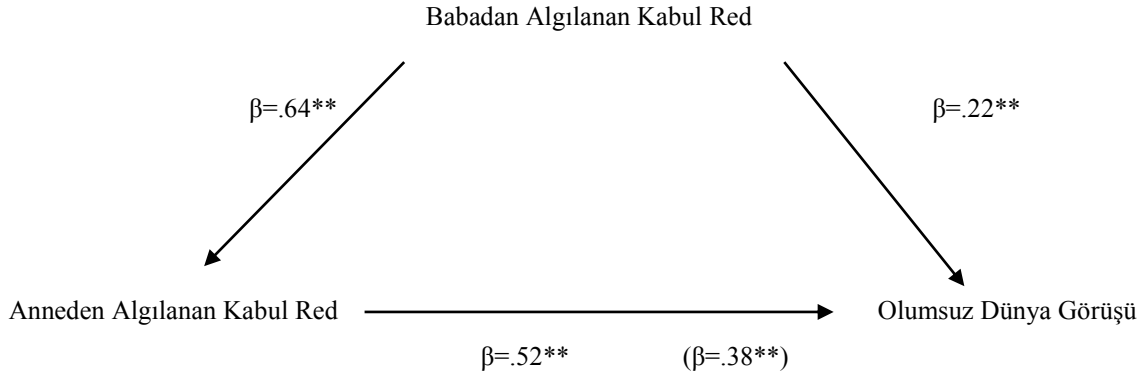
Kız ve erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyinin olumsuz dünya görüşü alt boyutunu ne ölçüde yordadığını ve bu ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü olup olmadığını belirlemek üzere hiyerarşik regresyon analizleri uygulanmıştır.

Tablo 3.21 Kız Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R²	ΔR²	β	T	F
1	Anneden Algılanan	.52	.27	.27	.52**	10.19	103.983**
	Kabul Red Düzeyi						
2	Anneden Algılanan	.55	.30	.03	.38**	5.81	59.762**
	Kabul Red Düzeyi						
	Babadan Algılanan				.22*	3.39	
	Kabul Red Düzeyi						

*p<.05 , **p<.001

Kız çocuklarda olumsuz dünya görüşü alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.21’de görüldüğü üzere regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %27’sini açıklamakla beraber olumsuz dünya görüşü alt boyutunu pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=103.983$, $p<.001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin olumsuz dünya görüşü alt boyutunu yordamakla beraber açıklanan varyansı %30’a çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}=59.762$, $p<.001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle olumsuz dünya görüşü alt boyutuna ait beta değerinde .52’den ($p<.001$) .38’e ($p<.001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=2.9$, $p<.001$). Sonuç olarak, kız çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi ile olumsuz dünya görüşü alt boyutu arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.15’de verilmiştir.

* $p < .05$, ** $p < .001$

Şekil 3.15 Kız Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

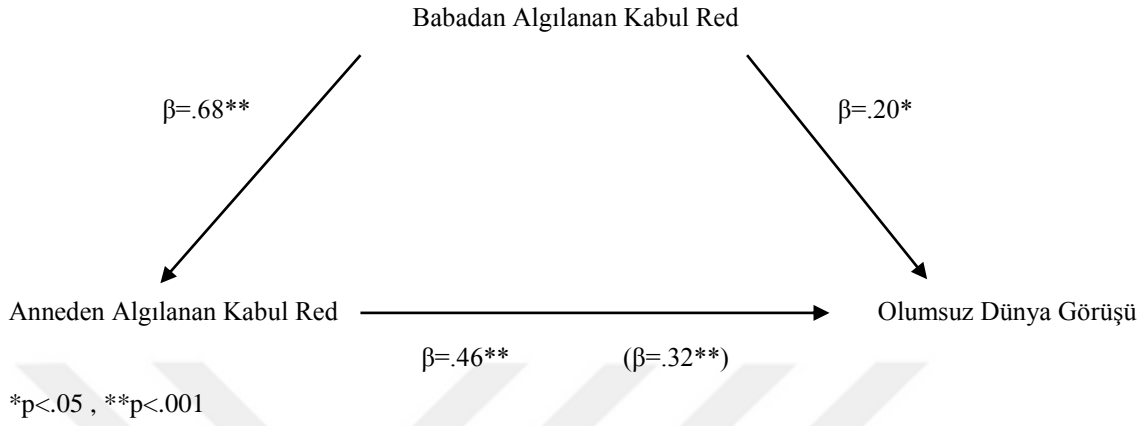
Tablo 3.22 Erkek Çocuklar İçin Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi ile Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutu Arasındaki İlişkide Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Analiz							
Aşaması	Yordayıcı Değişken	R	R ²	ΔR^2	β	t	F
1	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi	.46	.21	.21	.46**	8.70	70.958**
2	Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyi	.48	.23	.02	.32**	4.47	39.557**
	Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyi				.20*	2.90	

* $p < .05$, ** $p < .001$

Erkek çocuklarda olumsuz dünya görüşü alt boyutu için uygulanan hiyerarşik regresyon analiz sonuçlarının sunulduğu Tablo 3.22’de görüldüğü üzere, regresyonun ilk aşamasında analize sokulan anneden algılanan kabul red düzeyi varyansın %21’ini açıklamakla beraber olumsuz dünya görüşü alt boyutunu pozitif yönde yordamaktadır ($F_{(1,549)}=70.958$, $p < .001$). İkinci aşamada analize sokulan babadan algılanan kabul red düzeyinin olumsuz dünya görüşü alt boyutunu yordamakla beraber açıklanan varyansı %23’e çıkardığı görülmektedir ($F_{(2,548)}=39.557$, $p < .001$). İkinci blokta babadan algılanan kabul red düzeyi değişkeninin eklenmesiyle olumsuz dünya görüşü alt boyutuna ait beta değerinde .46’dan ($p < .001$) .32’ye ($p < .001$) anlamlı bir düşüş olduğu gözlenmiştir (Sobel $z=3.1$, $p < .001$). Sonuç olarak, erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi ile olumsuz dünya görüşü alt boyutu arasındaki ilişkide babadan

algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Yordayıcı ve aracı değişkenlerin bağımlı değişkenle olan ilişkisi ve ilgili beta katsayıları Şekil 3.16’de verilmiştir.

Şekil 3.16 Erkek Çocuklarda Anneden Algılanan Kabul Red Düzeyinin Olumsuz Dünya Görüşü Alt Boyutunu Yordamasında Babadan Algılanan Kabul Red Düzeyinin Aracı Rolüne İlişkin Beta Katsayıları

BÖLÜM 4 TARTIŞMA

Bu araştırmanın temel amacı, anneden algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyum arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolünün incelenmesidir. Aynı zamanda literatür taraması sırasında anneden ve babadan algılanan kabul red düzeyinin genel psikolojik uyumun alt boyutları üzerindeki etkilerinin kısıtlı düzeyde incelendiğinin görülmesi üzerine, literatüre katkı sağlamak amacıyla anne ve babadan algılanan kabul red düzeylerinin psikolojik uyumun alt boyutları üzerindeki etkileri de incelenmiştir. Ayrıca tüm bu ilişkilerde cinsiyete bağlı farklılıklar da ele alınmıştır. Bu bölümde, araştırma sorularına uygun olarak gerçekleştirilen analizler sonucunda elde edilen bulgular, Kişiler Arası Kabul Red Kuramı literatürü ışığında tartışıldıktan sonra, çalışma bulgularının önemi, çalışmanın sınırlılıkları ve daha sonra yapılacak çalışmalar için öneriler aktarılmıştır.

4.1 ANNEDEN VE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİYE DAİR BULGULARIN TARTIŞILMASI

Hatırlanacağı gibi araştırmada cevap aranan ilk soru, anneden algılanan kabul red düzeyi ile babadan algılanan kabul red düzeyi arasında ilişki olup olmadığı ve eğer varsa bu ilişkinin yönüne ilişkin idi. Korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde, anneden algılanan kabul red düzeyi ile babadan algılanan kabul red düzeyi arasında pozitif yönde, güçlü, anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu bulguya göre, çocukların bir ebeveynlerinden algıladıkları kabul ya da red düzeyi arttıkça diğer ebeveynlerinden algıladıkları kabul ya da red düzeyi de artmaktadır.

Gerek ebeveyn tutumları gerek ebeveyn kabul reddi konularında yapılan alanyazındaki diğer çalışmalara bakıldığında, bu bulgunun desteklendiği, anne ve babaların ebeveynlik davranışlarının birbirleriyle ilişkili olduğu görülmektedir (Daniel

vd., 2016; Dural, 2014; Erkman ve Rohner, 2006; Keskiner, 2012; Miranda vd., 2016; Öngider, 2013; Pehlivanoglu, 1998; Putnick vd., 2014; Uddin vd., 2014).

Bu bulgu aynı evde yaşayan kişilerin, birbirlerinden etkilenip aynı tutumlarla davranmalarıyla açıklanabilir. Aynı evde yaşayan iki ebeveynin ebeveynlik tutumları başka araştırmalarda da birbirleri ile istatistiksel olarak anlamlı derecede ilişkili bulunmuştur (Forehand ve Nousiainen, 1993). Çiftlerin ebeveynlik davranışları konusunda birbirlerine benzemeleri, kişilerin birbirlerine benzer eşleri tercih etmesi ile, eşlerin sosyal öğrenme aracılığı ile birbirine benzer hale gelmesi ile ve eşlerin nasıl bir ebeveynlik sergileyeceklerine birlikte karar verip ortak hareket etmeleri ile açıklanmaktadır (Daniel vd., 2016; Pehlivanoglu, 1998; Simons ve Conger, 2007).

4.2 ANNEDEN VE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE GENEL PSİKOLOJİK UYUM VE GENEL PSİKOLOJİK UYUMUN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERE DAİR BULGULARIN TARTIŞILMASI

Araştırmada cevap aranan ikinci sorunun ilk kısmı, anne ve babadan algılanan kabul red düzeyi ile çocukların genel psikolojik uyumları arasındaki ilişkiye dairdir. İlgili soruya yönelik yapılan analiz sonuçları, çocukların genel psikolojik uyumları ile hem anneden hem de babadan algıladıkları kabul red düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre, çocukların annelerinden ve babalarından algıladıkları red düzeyi arttıkça sağlıklı genel psikolojik uyum düzeyleri de artmaktadır.

Hatırlanacağı gibi araştırmanın çıkış noktasını oluşturan Kişiler Arası Kabul Red Kuramında kişilerin genel psikolojik uyum özelliklerinin, annelerinden ve babalarından algıladıkları kabul red düzeyi ile ilişkili olması beklenmektedir (Rohner vd., 2012). 2015 yılında 23 ülkeden, 220 araştırma ile yapılan bir meta analiz çalışmasında, tüm kültürlerde, hem anneden hem de babadan algılanan kabul red düzeyinin hem çocuklarda hem de yetişkinlerde genel psikolojik uyum düzeyleri ile anlamlı ilişkilere sahip olduğu sonucu elde edilmiştir (Ali vd., 2015). Ayrıca literatürde yer alan diğer birçok araştırmada da, anne ve babadan algılanan kabul red düzeyleri ile çocukların

genel psikolojik uyumları arasında anlamlı ilişkiler olduğu belirtilmiştir (Khaleque, 2013; Khaleque ve Rohner, 2010; Li, 2014).

Benzer şekilde ülkemizde yapılan birçok Kişiler Arası Kabul Red Kuramı odaklı çalışmada da, kişilerin anne ve baba kabul red düzeyleri ile genel psikolojik uyum düzeylerinin ilişkili olduğu rapor edilmiştir (Börkan vd., 2014; Dural ve Yalçın, 2014; Gürel, 2013; Keskiner, 2012; Öngider, 2013). Öngider'in (2013) evli ve boşanmış ailelerden gelen ilköğretim yaşındaki çocukların algıladıkları ebeveyn kabul red düzeyleri ile genel psikolojik uyum düzeylerini karşılaştırdığı araştırmasında, çocukların hem anne hem de babalarından algıladıkları kabul red düzeylerinin genel psikolojik uyumları ile pozitif yönde anlamlı ilişkilere sahip olduğu sonucu elde edilmiştir. Evli ailelerde hem anne hem baba kabul red düzeyi yüksek düzeyde ilişkili iken; boşanmış ailelerde ise anne kabul red puanları baba kabul red puanlarına göre genel psikolojik uyum ile daha fazla ilişkili bulunmuştur.

İkinci araştırma sorusunun ikinci bölümü, anneden ve babadan algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyumun alt boyutları (düşmanlık/saldırganlık, bağımlılık, olumsuz öz saygı, olumsuz öz yeterlilik, duygusal duyarsızlık, duygusal tutarsızlık, olumsuz dünya görüşü) arasındaki ilişkiler hakkındadır. Anılan soruya ilişkin yapılan analizler, anneden algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyumun alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık, olumsuz öz saygı, olumsuz öz yeterlilik, duygusal duyarsızlık, duygusal tutarsızlık ve olumsuz dünya görüşü arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Anneden algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyumun alt boyutlarından sadece bağımlılık arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Benzer şekilde, çocukların babalarından algıladıkları kabul red düzeyinin de, genel psikolojik uyumun aynı alt boyutları ile - düşmanlık/saldırganlık, olumsuz öz saygı, olumsuz öz yeterlilik, duygusal duyarsızlık, duygusal tutarsızlık ve olumsuz dünya görüşü - pozitif yönde anlamlı ilişkilere sahip olduğu, fakat bağımlılık puanı ile anlamlı bir ilişkinin söz konusu olmadığı görülmüştür.

Bu sonuca göre çocukların annelerinden ve babalarından algıladıkları red düzeyi arttıkça düşmanlık/saldırganlık, olumsuz öz saygı, olumsuz öz yeterlilik, duygusal duyarsızlık, duygusal tutarsızlık ve olumsuz dünya görüşü puanları da artmakta iken; bağımlılık puanı ile algılanan anne ve baba reddi arasında doğrusal bir ilişki yoktur. Genel psikolojik uyumun alt boyutları ve anne-baba kabul red puanları arasındaki

ilişkilere dayalı bu sonuçlar ilgili alanyazın ile paralellik göstermektedir (Chen, 1994; Önder ve Gülay, 2007; Khaleque, 2013; Rohner vd., 1980).

Anne ve babadan algılanan kabul red düzeyi ile bağımlılık özelliği arasında anlamlı ilişkinin bulunmamış olması, aralarında doğrusal olmayan bir ilişki olması ile açıklanabilir. Kişiler Arası Kabul Red Kuramının, kişilik alt kuramında, ebeveyn kabul red düzeyi ile ilişkili olduğu savunulan kişilik özelliklerinden altısı (düşmanlık/saldırganlık, olumsuz öz saygı, olumsuz öz yeterlilik, duygusal duyarsızlık, duygusal tutarsızlık ve olumsuz dünya görüşü), anne ve babadan algılanan kabul red düzeyi ile doğrusal bir ilişkiye sahip iken; bağımlılık, çan eğrisi şeklinde bir ilişkiye sahiptir. Literatür taraması bölümünde bahsedildiği gibi, ebeveynlerden algılanan kabul red puanı arttıkça, bağımlılık, belirli bir noktaya kadar artarken bir noktadan sonra azalmaya başlayıp tepkisel bağımsızlığa dönüşmektedir (Rohner vd., 2012). Nitekim, farklı kültürlerden 43 araştırma ile yapılan bir meta analiz çalışmasında da, bağımlılık ve ebeveyn kabul reddi arasındaki ilişkinin sıklıkla, diğer alt boyutlara göre çok düşük olduğu belirtilmiştir (Khaleque ve Rohner, 2002).

4.3 ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE GENEL PSİKOLOJİK UYUM ARASINDAKİ İLİŞKİDE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN ARACI ROLÜNE DAİR BULGULARIN TARTIŞILMASI

Hatırlanacağı üzere üçüncü araştırma sorusu, anneden algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyum arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolü ile ilgiliydi. Babadan algılanan kabul red düzeyinin, anneden algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyum arasındaki ilişkide aracı rol oynayıp oynamadığını belirlemek adına yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonucu, anneden algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyum arasındaki ilişkide babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı bulunmuştur.

Buradan yola çıkarak psikolojik uyum düzeyini yordamada, her iki ebeveyn den algılanan kabul red düzeyinin de anlamlı olduğu ve anneden algılanan kabul red düzeyinin, babadan algılanan kabul red düzeyine göre daha güçlü bir yordayıcı olduğu

görülmektedir. Ayrıca, anne reddinin psikolojik uyum üzerindeki etkisinin bir kısmının baba reddi üzerinden gerçekleştiği ve anne reddi ile psikolojik uyum arasındaki ilişkiyi, baba reddinin güçlendirdiği de söylenebilir.

Genel psikolojik uyumda her iki ebeveynden algılanan kabul red düzeyinin anlamlı yordayıcılar olup, anneden algılanan kabul red düzeyinin babadan algılanan kabul red düzeyine göre daha güçlü bir yordayıcı olması, babadan algılanan kabul red düzeyinin anılan ilişki için *katkı sağlayan* olabileceği sonucu çıkarılabilir. Nitekim Rohner ve Veneziano'ya göre (2001) bir ebeveynden algılanan kabul red düzeyinin tek yordayıcı olarak bulunduğu araştırmaların yanında her iki ebeveynin de eşit yordayıcılar olduğu ya da araştırmamızın bulgusu ile paralel şekilde bir ebeveynin diğer ebeveynin etkisine katkı sağlayıcı olduğu yönünde bulgular var olduğundan da söz etmektedir.

Öte yandan, anılan bulguya yönelik literatür incelendiğinde, genel psikolojik uyum üzerinde hem anneden hem de babadan algılanan kabul red düzeyinin her ikisinin de anlamlı yordayıcılar olduğuna dair bulguların var olduğu görülmektedir (Erkman ve Rohner, 2006; Khaleque ve Rohner, 2012; Li, 2014; Rohner, 2014; Uddin vd., 2014). Örneğin, 2002 yılında 43 çalışma ile yapılan meta analiz çalışmasına göre, kültür, etnik köken ya da coğrafi konum fark etmeksizin, çocukların psikolojik uyum varyanslarının %26'sı algılanan anne ve baba kabul reddi ile açıklanmaktadır (Khaleque ve Rohner, 2012). Anneden algılanan kabul red düzeyinin, çocukların genel psikolojik uyumları üzerinde, babadan algılanan kabul red düzeyine göre daha güçlü bir yordayıcı olarak bulunması ise, Kişiler Arası Kabul Red Kuramının algılanan güç ve prestij temaları ile açıklanabilir. Kurama göre kişiler, daha güçlü ve/veya daha saygın olarak algıladıkları ebeveynlerinden daha çok etkilenme eğilimindedirler (Rohner, 2014).

4.4 ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE GENEL PSİKOLOJİK UYUMUN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİDE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN ARACI ROLÜNE DAİR BULGULARIN TARTIŞILMASI

Anneden algılanan kabul red düzeyi ile genel psikolojik uyumun alt boyutları arasındaki ilişkide, babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı rolünü incelemek amacıyla, anılan ilişkinin anlamlı bulunduğu her alt boyut için (düşmanlık/saldırganlık, olumsuz öz saygı, olumsuz öz yeterlilik, duygusal duyarsızlık, duygusal tutarsızlık, olumsuz dünya görüşü) ayrı ayrı olmak üzere toplam altı farklı hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan bu analizlerin sonucunda, babadan algılanan kabul red düzeyinin olumsuz öz saygı hariç diğer tüm boyutlarda kısmi aracı olduğu bulgusu elde edilirken; olumsuz öz saygı boyuunda ise aracı ilişkisine rastlanmamıştır.

Düşmanlık/saldırganlık, olumsuz öz yeterlilik, duygusal duyarsızlık, duygusal tutarsızlık, olumsuz dünya görüşü alt boyutlarının anneden algılanan kabul red düzeyi ile aralarındaki ilişkilerde babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığına dair elde edilen bulgu, alt boyutların oluşturduğu genel psikolojik uyum bulgusu ile paralellik göstermektedir. Bu demektir ki, genel psikolojik uyumda olduğu gibi bu alt boyutlarda da anne reddinin etkisinin bir kısmı baba reddi üzerinden gerçekleşmektedir ve baba reddi anılan ilişkileri kısmen güçlendirmektedir.

Öte yandan araştırmada, olumsuz öz saygı alt boyutunda, bileşenlerinden biri olduğu genel psikolojik uyumda elde edilen sonuçtan farklı olarak, babadan algılanan kabul red düzeyinin aracı etkisi olmadığı bulgusu elde edilmiştir. Bu demektir ki olumsuz öz saygı boyutu için, anneden algılanan kabul red düzeyi anlamlı bir yordayıcı iken babadan algılanan kabul red düzeyinin anlamlı bir etkisi yoktur. Yani olumsuz öz saygı boyutunda, anneden algılanan kabul red düzeyi tek başına yordayıcıdır. Genel psikolojik uyumun alt boyutlarını inceleyen araştırmaların az sayıda olduğu, literatür taramasında bahsedilmiştir. Bu az sayıdaki araştırmalara bakıldığında da olumsuz öz saygı ve ebeveynlerden algılanan kabul red düzeyi ile ilişkili olanların yordayıcı güç ile ilgilenmeyip sadece aradaki ilişkiye odaklandıkları görülmektedir (Ansari, 2013; Berenson vd., 2005). Örneğin, genç yetişkinler ile yapılan bir araştırmada, olumsuz öz

saygı değişkeni, baba reddi ile daha çok ilişkili bulunurken; diğer birçok araştırmada, bu araştırmanın bulgusu ile paralel olarak öz saygı, anne davranışları ile daha çok ilişkili bulunduğundan bahsedilmiştir (Kuterovac-Jagodić ve Keresteř, 1997). Çocukların öz saygıları üzerinde babaların anlamlı bir etki sahibi olmamaları, çocukların ergenliğe doğru babalarıyla olan ilişkilerinin otorite ve saygı üzerine kurulmaya başlaması sebebiyle, babalarıyla olan etkileşimlerinin azalması ve dolayısıyla babaların çocuklara yeteri kadar geri bildirimde bulunmama ihtimalleri ile açıklanmaktadır (Sunar, 2002).

4.5 ANNEDEN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİ İLE GENEL PSİKOLOJİK UYUM VE GENEL PSİKOLOJİK UYUMUN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİDE BABADAN ALGILANAN KABUL RED DÜZEYİNİN ARACI ROLÜNE DAİR BULGULARIN CİNSİYET BAğLAMINDA TARTIŞILMASI

Üçüncü ve dördüncü araştırma sorularında yer alan bulguların çocukların cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediği ile ilgili beşinci araştırma sorusuna yanıt aramak için veri, cinsiyet değişkenine göre ayrılarak analizler yeniden uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre bazı değişkenlerde cinsiyete bağlı farklılıklar görülmezken (genel psikolojik uyum, olumsuz öz saygı, olumsuz öz yeterlilik ve olumsuz dünya görüşü) bazı değişkenlerde ise, kız ve erkek çocuklar için farklı sonuçlar elde edilmiştir (düşmanlık/saldırıcılık, duygusal duyarsızlık ve duygusal tutarsızlık).

Saldırıcılık boyutunda tüm grup ve kız çocuklar için babadan algılanan kabul red düzeyi kısmi aracı bulunurken erkek çocuklar için tam aracı olarak bulunmuştur. Yani erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi, tamamen babadan algılanan kabul red düzeyi aracılığıyla çocukların düşmanlık/saldırıcılık boyutlarını etkilemektedir. Diğer bir deyişle erkek çocukların düşmanlık/saldırıcılık boyutlarından aldıkları puanlarda, anneden algılanan kabul red düzeyi dolaylı etki sahibi iken, babadan algılanan kabul red düzeyi daha güçlü bir yordayıcıdır. Bu bulgu, babaların erkek çocuklara, kız çocuklara göre daha reddedici davranmasıyla (Hussain ve Munaf, 2012), ebeveynlerin kız çocuklara genel olarak daha çok demokratik ve daha az otoriter

davranmalarıyla (Dwairy, 2004) açıklanabilir. Ayrıca araştırmanın bu bulgusu ile paralel olarak literatürde, baba reddinin genellikle agresyonun farklı çeşitleriyle ilişkili olduğu, erkek çocuklarda özellikle fiziksel agresyonu tetiklediği (Kuterovac-Jagodić ve Keresteř, 1997); babadan algılanan kabul red düzeyinin dūřmanlık/saldırıcılık ile ilişkili davranış problemlerinde en az anneden algılanan kabul red düzeyi kadar etkili olduğu ve baba ođul arasındaki ilişkinin bu noktada önemli olduğu belirtilmektedir (Britner ve Rohner, 2002).

Araştırmada, cinsiyet bağlamında farklılık gösteren bir diğer değişken ise, duygusal duyarsızlık alt boyuttur. Bu noktada, duygusal duyarsızlık boyutunun tüm grup ve kız çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyi ile ilişkisinde babadan algılanan kabul red düzeyi kısmı aracı rolü bulunurken, erkek çocuklarda babadan algılanan kabul red düzeyinin anlamlı bir katkısı bulunmamıştır. Duygusal tutarsızlıkta ise tüm grup için kısmi aracı rol oynayan babadan algılanan kabul red düzeyi, kız çocuklar için anlamlı bir etki yaratmaz iken erkek çocuklarda ise tam aracı rolü oynamaktadır. Bu demektir ki, babadan algılanan kabul red düzeyi, kız çocukların duygusal duyarsızlıklarını etkilemezken; erkek çocuklarda ise anneden algılanan kabul red düzeyinin etkisine aracılık etmektedir. Erkek çocuklarda anneden algılanan kabul red düzeyinin duygusal duyarsızlık boyutuna etkisi dolaylıdır. Daha önce de belirtildiği üzere psikolojik uyumun alt boyutları ile ilgilenen araştırmaların az sayıda olmasından dolayı duygusal duyarsızlık ve duygusal tutarsızlık boyutlarında çocukların cinsiyetlerine bağlı farklılıklar gösteren bu bulguları literatürde destekleyen ya da desteklemeyen bir çalışma bulgusuna rastlanmamıştır.

Kişiler Arası Kabul Red Kuramına göre kültür, ırk, etnik köken, cinsiyet ya da sosyal sınıf farketmeksizin, ebevenlerden algılanan redde, aynı şekilde tepki verilmekte ve psikolojik uyumun yetişkinlerde yaklaşık %21'i, çocuklarda ise yaklaşık %26'sı ebeveyn reddi ile açıklanmaktadır (Rohner vd., 2012). Her ne kadar kuramda cinsiyet farklı olmaksızın, kişilerin ebeveyn reddinden aynı şekilde etkilendikleri savunulsa da, kuram içerisindeki bazı çalışmalarda cinsiyet farklılıklarına değinilmiştir. Örneğin, 2014 yılında yapılan bir meta analiz çalışmasında ebeveynlerden algılanan red düzeyi ve genel psikolojik uyum düzeyinde çocukların cinsiyetlerine bağlı farklılık olmadığı, ayrıca hem kız hem de erkek çocuklarda hem anneden hem de babadan algılanan kabul red düzeylerinin bağımsız katkıları olduğu bulgusu elde edilmiştir. Fakat analize katılan

birçok ülkede, çocukların hangi ebeveynlerinden algıladıkları red düzeyinden daha çok etkilendiklerinin ise çocuğun cinsiyetine göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Örneğin, ülkemizde, yetişkin kadınların psikolojik uyum düzeyleri sadece anneden algılanan red düzeyi ile açıklanırken, yetişkin erkeklerin psikolojik uyum düzeylerinin ise sadece babalardan algılanan red düzeyi ile açıklandığı sonucu bulunmuştur (Rohner, 2014).

4.6 ARAŞTIRMANIN SONUÇLARI VE ÖNEMİ

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlara dair genel değerlendirmelerle birlikte araştırmanın bulgularının önemi belirtilmektedir.

Araştırmanın temel sorusu kapsamında, anneden algılanan kabul red düzeyinin çocukların genel psikolojik uyumları üzerindeki etkisine babadan algılanan kabul red düzeyinin kısmi aracı rol oynadığı sonucu elde edilmiştir. Literatür ile paralellik gösteren bu sonuç ile genel psikolojik uyum üzerinde her iki ebeveyn den algılanan kabul red düzeyinin anlamlı etkiler yaratmasının yanında anneden algılanan kabul red düzeyinin daha güçlü bir yordayıcı olduğu düşünülebilir.

Literatürde dikkat çeken eksikliğe katkı sağlamak amacıyla değerlendirilen genel psikolojik uyumun alt boyutlarına bakıldığında ise, baba reddinin aracı rolünün sadece olumsuz öz saygı boyutunda farklılık göstererek aracı rol oynamadığı görülmektedir. Babadan algılanan kabul red düzeyi, çocukların olumsuz öz saygı boyutu için herhangi bir anlamlı etki sahibi olmazken, diğer boyutlar için (düşmanlık/saldırganlık, olumsuz öz yeterlilik, duygusal duyarsızlık, duygusal tutarsızlık, olumsuz dünya görüşü) tüm boyutların bir araya gelmesiyle elde edilen genel psikolojik uyumda olduğu gibi kısmi aracı rol oynamaktadır.

Cinsiyete bağlı farklılıklara dair sonuçlara geldiğimizde ise genel psikolojik uyum, olumsuz öz saygı, olumsuz öz yeterlilik ve olumsuz dünya görüşü değişkenlerinde cinsiyete bağlı farklılık gözlenmezken; düşmanlık/saldırganlık, duygusal duyarsızlık ve duygusal tutarsızlık değişkenlerinde kız ve erkek çocuklar için farklı sonuçlar olduğu görülmektedir. Düşmanlık/saldırganlık boyutunda kız çocuklar için baba reddi kısmi aracı iken erkek çocuklarda tam aracı rolü oynamaktadır. Buna ek olarak, duygusal duyarsızlık boyutunda baba reddi kız çocuklar için kısmi aracı iken erkek çocuklarda

aracı rol oynamamaktadır. Duygusal tutarsızlık boyutunda ise, kız çocuklar için aracı rol oynamaz iken, erkek çocuklarda ise tam aracı rolü oynamaktadır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, hem anneden hem de babadan algılanan kabul red düzeyinin hem kız hem de erkek çocuklar üzerinde anlamlı etkilere sahip olduğu görülmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda araştırma bulgularının iki açıdan önem arz ettiği düşünülmektedir. İlk olarak, bu araştırmadan elde edilen bulgular çerçevesinde, anne ve baba kabul red düzeyleri birlikte inceleyerek anne ve baba etkilerinin farklılaştığı noktaların açığa çıkarılmasına katkı sağlamaya çalışılmıştır. Araştırmanın ikinci önemi ise, literatürde eksikliği görülen genel psikolojik uyumun alt boyutları üzerinde anne ve baba kabul red düzeylerinin incelenmiş olmasıdır.

4.7 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI VE ÖNERİLER

Araştırmanın en önemli sınırlılığı, araştırmada incelenen değişkenler ve ilişkiler ile ilgilidir. Kişiler Arası Kabul Red Kuramı çalışmaları tarandığında, genel psikolojik uyumun alt boyutları olan ve aynı zamanda ebeveyn kabul reddinin evrensel olarak etkilediği düşünülen kişilik özelliklerini değerlendiren sınırlı sayıda araştırma olduğu görülmektedir. Dolayısıyla anneden ve babadan algılanan kabul red düzeylerinin, bu alt boyutlar üzerindeki etkileri üzerine yapılmış çalışmaların sınırlı olması, araştırma bulguların tartışılması için bir sınırlılık oluşturmuştur. Bu nedenle yapılacak daha sonraki araştırmalarda, genel psikolojik uyumun yanında alt boyutlarına da değinmek, literatüre katkı sağlayacaktır.

Araştırmada sınırlılık yaratan bir diğer unsur ise, Kişiler Arası Kabul Red Kuramı çerçevesinde yapılan çalışmalarda, anneden algılanan kabul red düzeyi ile babadan algılanan kabul red düzeyinin birbirleri üzerindeki aracı ya da düzenleyici değişken rollerinin de incelenmemiş olmasıdır. Bundan dolayı, araştırmada elde edilen aracı değişken bulguları, dolaylı yoldan tartışılmıştır. Onun için anneden ve babadan algılanan kabul red düzeyinin çocuklar üzerindeki etkilerine yönelik daha açıklayıcı sonuçlara varabilmek adına, ilerideki araştırmalarda, anne ve babanın birbirleri üzerindeki aracı ya da düzenleyici etkilerine odaklanılmasında yarar görülmektedir. .

Araştırmanın bir diğer sınırlılığı da, örnekleme ile ilgilidir. Araştırmanın örnekleme 2015-2016 Eğitim Öğretim Yılında İstanbul Kağıthane ilçesindeki yedi ortaokula devam eden 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır. Ayrıca araştırmada kullanılan veri toplama araçları, öğrenciler tarafından doldurulan öz bildirim ölçekleri ile sınırlıdır. Gelecek araştırmalarda daha farklı özelliklere sahip örneklemlerle çalışılarak, araştırmaların bulgularının genişletilmesi önem arz etmektedir.

Araştırmanın bir diğer sınırlılığı ise, babanın rolünü açıklamadaki yetersiz kalışıdır. Baba sevgisinin çocukların gelişiminde yadsınamaz bir etkisi olduğu bilinse de, literatürde bazı değişkenlerde, baba kabul red düzeyinin neden anne kabul red düzeyine göre bazı durumlarda daha güçlü yordayıcı olduğu sorusunun cevabı net değildir. Bu durum anne ve babaların çocuklarla farklı şekilde etkileşime girmeleri ya da algılanan güç-saygınlık gibi değişkenlerle açıklansa da, hangi durumlarda baba kabul reddinin daha güçlü yordayıcı olduğunun belirlenmesi adına, çocukların kişilik özelliklerinde, baba kabul reddinin etkisine dayalı araştırmaların artması, literatürün zenginleşmesi açısından anlamlı görünmektedir. Nitekim bu durumda, babaların çocuklar üzerindeki etkisinin tanınması, babaların çocuk bakımına daha çok dahil olmaları gibi önemli katkılar sağlayacaktır (Rohner ve Veneziano, 2001). Annelerin temel bakım veren ebeveyn olarak görülmesi ve ebeveynlik araştırmalarının anne odaklı olmasından dolayı, müdahale hizmetleri geleneksel olarak annelerle yapılmakta fakat babaların da bu hizmetlere katılması için babaların çocuklar üzerindeki etkisine yönelik bulguları önem arz etmektedir. Bu noktada, araştırma sonuçları doğrultusunda ortaya çıkan, babaların çocuklar üzerindeki etkileri göz önünde bulundurulduğunda, anne odaklı olan müdahale ve ebeveyn eğitimi programlarına babaların da dahil edilmesi ve olumlu ebeveynliğe teşvik edilmelerinin, çocukların sağlıklı gelişmeleri açısından faydalı olacağını düşündürmektedir.

KAYNAKLAR

- [1] Ali, S., Khaleque, A., Rohner, R. P., (2015), *Pancultural gender differences in the relation between perceived parental acceptance and psychological adjustment of children and adult offspring: A meta-analytic review of worldwide research*. Journal of Cross-Cultural Psychology, 46(8), 1059-1080.
- [2] Amato, P. R., (1994), *Father-child relations, mother-child relations, and offspring psychological well-being in early adulthood*. Journal of Marriage and the Family, 1031-1042.
- [3] Ansari, Z. A., (2002), *Parental acceptance-rejection of disabled children in non-urban Pakistan*. North American Journal Of Psychology, 4 (1), 121-128.
- [4] Arbona, C., Power, T. G., (2003), *Parental attachment, self-esteem, and antisocial behaviors among African American, European American, and Mexican American adolescents*. Journal of Counseling Psychology, 50(1), 40.
- [5] Berenson, K. R., Crawford, T. N., Cohen, P., Brook, J., (2005), *Implications of identification with parents and parents' acceptance for adolescent and young adult self-esteem*. Self and Identity, 4(3), 289-301.
- [6] Börkan, B., Erkman, F., Keskiner, P., (2014), *Effects of parental power/prestige and acceptance on the psychological adjustment of Turkish youth*. Cross-Cultural Research, 48(3), 316-325.
- [7] Britner, P. A., Rohner, R. P., (2002), *Worldwide mental health correlates of parental acceptance-rejection: Review of cross-cultural and intracultural evidence*. Cross-Cultural Research, 36(1), 16-47.
- [8] Gecas, V., Schwalbe, M. L., (1986), *Parental behavior and adolescent self-esteem*. Journal of Marriage and the Family, 37-46.
- [9] Clarke-Stewart, A., Parke, R. D., (2011), *Social development*. John Wiley & Sons, Inc.

- [10] Hoghughi, M., (2004), *Parenting- an introduction*. In M. Hoghughi, N. Long (Eds.), *Handbook of parenting theory and research for practice*. London: Sage Publications.
- [11] Baumrind, D., (1967), *Child care practices anteceding three patterns of preschool behavior*. *Genetic Psychology Monographs*, 75(1), 43-88.
- [12] Baumrind, D., (1966), *Effects of Authoritative Parental Control on Child Behavior*. *Child Development*, 37(4), 887-907.
- [13] Bowlby, J., (2008), *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development*. Basic books.
- [14] Chen, X., (1994), *Family conditions, parental acceptance, and social competence and aggression in Chinese children*. *Social Development*, 3(3), 269-290.
- [15] Coltrane, S., (1988), *Father-child relationships and the status of women: A cross-cultural study*. *American Journal of Sociology*, 1060-1095.
- [16] Cookston, J. T., Finlay, A. K., (2006), *Father involvement and adolescent adjustment: Longitudinal findings from Add Health*. *Fathering*, 4(2), 137.
- [17] Daniel, E., Madigan, S., Jenkins, J., (2016), *Paternal and maternal warmth and the development of prosociality among preschoolers*. *Journal of Family Psychology*, 30(1), 114.
- [18] Droppleman, L. F., Schaefer, E. S., (1963), *Boys' and girls' reports of maternal and paternal behavior*. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 67(6), 648.
- [19] Dural, G. Yalçın, İ., (2014), *Üniversite öğrencilerinde ebeveyn kabulü ile psikolojik uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi*. *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 27, 221-232
- [20] Dwairy, M., (2010), *Parental acceptance–rejection: A fourth cross-cultural research on parenting and psychological adjustment of children*. *Journal of Child and Family Studies*, 19(1), 30-35.
- [21] Eggebeen, D. J., (2013), *Do Fathers Uniquely Matter for Adolescent Well-Being?*. In W. B. Wilcox, K. K. Kline (Eds.), *Gender and Parenthood*, 249-70.
- [22] Erkan, S., Toran, M., (2010), *Child acceptance-rejection behaviors of lower and upper socioeconomic status mothers*. *Social Behavior and Personality: An international journal*, 38(3), 427-432.

- [23] Erkman, F., Rohner, R. P., (2006), *Youths' perceptions of corporal punishment, parental acceptance, and psychological adjustment in a Turkish metropolis*. Cross-Cultural Research, 40(3), 250-267.
- [24] Forehand, R., Nousiainen, S., (1993), *Maternal and paternal parenting: Critical dimensions in adolescent adolescent functioning*. Journal of Family Psychology, 7, 213-221.
- [25] Finley, G. E., Mira, S. D., Schwartz, S. J., (2008), *Perceived paternal and maternal involvement: Factor structures, mean differences, and parental roles*. Fathering, 6(1), 62.
- [26] Glavak-Tkalić, R., Kukolja-Cicmanović, R., (2014), *Effects of Perceived Parental Acceptance–Rejection and Interpersonal Power–Prestige on the Psychological Adjustment of Croatian Adolescents*. Cross-Cultural Research, 48(3), 231-239.
- [27] Gürel, C., (2013), *The mediating role of psychological adjustment on the relations among perceived parental acceptance-rejection, perceived parental control and cross-situational coping styles during early adolescence*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi , İstanbul.
- [28] Gürmen, M. S., Rohner, R. P., (2014), *Effects of marital distress on Turkish adolescents' psychological adjustment*. Journal of Child and Family Studies, 23(7), 1155-1162.
- [29] Hussain, S., Munaf S., (2012), *Gender difference in perceived childhood father rejection and psychological adjustment in adulthood*. Journal of Behavioural Sciences, 22(1), 100.
- [30] Jeynes, W. H., (2016), *Meta-Analysis on the Roles of Fathers in Parenting: Are They Unique?*. Marriage & Family Review, 1-24.
- [31] Keskiner, P., (2012), *The relationship between perceived parental acceptance and children's psychological adjustment in the context of parental power and prestige in a Turkish youth sample*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- [32] Khaleque, A., (2012), *Adult Intimate Relationships and Psychological Adjustment*. Psychological Studies, 57(1), 95-100.

- [33] Khaleque, A., (2013), *Perceived parental warmth, and children's psychological adjustment, and personality dispositions: A meta-analysis*. Journal of child and Family studies, 22(2), 297-306.
- [34] Khaleque, A., Rohner, R. P., (2002), *Perceived Parental Acceptance-Rejection and Psychological Adjustment: A Meta-Analysis of Cross-Cultural and Intracultural Studies*. Journal of Marriage and Family, 64(1), 54-64.
- [35] Khaleque, A., Rohner, R. P., (2012), *Pancultural associations between perceived parental acceptance and psychological adjustment of children and adults: A meta-analytic review of worldwide research*. Journal of cross-cultural Psychology, 43(5), 784-800.
- [36] Kuterovac-Jagodić, G., Keresteš, G., (1997), *Perception of parental acceptance-rejection and some personality variables in young adults*. Društvena istraživanja, 6(4-5 (30-31)), 477-491.
- [37] Lamb, M. E., (1975), *Fathers: Forgotten contributors to child development*. Human development, 18(4), 245-266.
- [38] Li, X., (2014), *Parental Power–Prestige and the Effects of Paternal Versus Maternal Acceptance on the Psychological Adjustment of Chinese Adolescents*. Cross-Cultural Research, 48(3), 223-230.
- [39] Lynn, D. B., (1974), *The father: His role in child development*. Monterey, CA: Brooks/Cole.
- [40] Maccoby, E. E., Martin, J. A., (1983), *Socialization in the context of the family: Parent-child interaction*. In P. Mussen (Ed.) Handbook of Child Psychology, Vol.4., New York: Wiley.
- [41] Miranda, M. C., Affuso, G., Esposito, C., Bacchini, D., (2016), *Parental Acceptance–Rejection and Adolescent Maladjustment: Mothers' and Fathers' Combined Roles*. Journal of Child and Family Studies, 25(4), 1352-1362.
- [42] Önder, A., Gülay, H., (2007), *Annelerin kabul red düzeyi ile çocuklarının empati becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(22), 23-30.
- [43] Öngider, N., (2013), *Boşanmış ve evli ailelerden gelen çocukları algıladıkları ebeveyn kabul-red düzeyleri ile psikolojik uyum düzeylerinin karşılaştırılması*. Klinik Psikiyatri, 16, 164-174.

- [44] Palm, G., (2014), *Attachment theory and fathers: Moving from “being there” to “being with”*. *Journal of Family Theory ve Review*, 6(4), 282-297.
- [45] Pehlivanoglu, P., (1998), *Differences in Turkish parenting practices due to SES and sex of the child*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- [46] Pleck, J. H., Masciadrelli, B. P., (2004), *Paternal involvement by U.S. residential fathers: Levels, sources, and consequences*. In M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (4th ed., pp. 222 – 271). Hoboken, NJ: Wiley.
- [47] Polat, A. S., (1988), *Parental acceptance-rejection*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- [48] Putnick, D. L., Bornstein, M. H., Lansford, J. E., Malone, P. S., Pastorelli, C., Skinner, A. T., Oburu, P., (2014), *Perceived mother and father acceptance - rejection predict four unique aspects of child adjustment across nine countries*. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. 56:8 (2015), pp 923–932.
- [49] Rohner, R. P., (1978), *Development and Validation of the Personality Assessment Questionnaire: Test Manual*.
- [50] Rohner, R. P., (1986), *The warmth dimension: Foundations of parental acceptance-rejection theory*. Beverly Hills, CA: Sage.
- [51] Rohner, R. P., (2005), *Glossary of significant concepts in parental acceptance-rejection theory (PARTheory)*. Retrieved on October, 25, 2010.
- [52] Rohner, R. P., (2014), *Parental Power and Prestige Moderate the Relationship Between Perceived Parental Acceptance and Offspring’s Psychological Adjustment Introduction to the International Father Acceptance–Rejection Project*. *Cross-Cultural Research*, 48(3), 197-213.
- [53] Rohner, R. P., Khaleque, A., (2010), *Testing central postulates of parental acceptance-rejection theory (PARTheory): A meta-analysis of cross-cultural studies*. *Journal of Family Theory & Review*, 2(1), 73-87.
- [54] Rohner, R. P., Khaleque, A., Cournoyer, D. E., (2005), *Parental acceptance rejection: Theory, methods, crosscultural evidence, and implications*. *Ethos*, 33(3), 299-334

- [55] Rohner, R., Khaleque, A., Cournoyer, D. E., (2012), *Introduction to Parental Acceptance-Rejection Theory, methods, evidence, and implications*. Cross-Cultural Research, 42(1), 5-12.
- [56] Rohner, E. C., Rohner, R. P., Roll, S., (1980), *Perceived parental acceptance-rejection and children's reported behavioral dispositions: A comparative and intracultural study of American and Mexican children*. Journal of Cross-Cultural Psychology, 11(2), 213-231.
- [57] Rohner, R. P., Veneziano, R. A., (2001), *The importance of father love: History and contemporary evidence*. Review of General Psychology, 5(4), 382.
- [58] Schwartz, S. J., Zamboanga, B. L., Ravert, R. D., Kim, S. Y., Weisskirch, R. S., Williams, M. K., Finley, G. E., (2009), *Perceived parental relationships and health risk behaviors in college attending emerging adults*. Journal of Marriage and Family, 71(3), 727-740.
- [59] Simons, L. G., Conger, R. D., (2007), *Linking mother-father differences in parenting to a typology of family parenting styles and adolescent outcomes*. Journal of Family Issues, 28(2), 212-241.
- [60] Sultana, S., Khaleque, A., (2016), *Differential effects of perceived maternal and paternal acceptance on male and female adult offspring's psychological adjustment*. Gender Issues, 33(1), 42-52.
- [61] Sunar, D., (2002), *Change and continuity in the Turkish middle class family*. R. Liljeström, E. Özdalga (Eds.), *Autonomy and dependence in the family: Turkey and Sweden in critical perspective* (ss. 219-240). İstanbul: İsveç Araştırma Enstitüsü.
- [62] Turgut, A., (2005), *The relationship between bullying tendency, parental acceptance-rejection, and self-concept among seventh grade students*. Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- [63] Uddin, M. K., Khaleque, A., Aktar, R., Hossain, K. N., (2014), *Relations Between Perceived Parental Acceptance and Children's Psychological Adjustment in the Context of Differential Parental Power and Prestige in Bangladesh*. Cross-Cultural Research, 1069397114528675

- [64] Veneziano, R. A., (2000), *Perceived paternal and maternal acceptance and rural African American and European American youths' psychological adjustment*. Journal of Marriage and Family, 62(1), 123-132.
- [65] Veneziano, R. A., (2003), *The importance of paternal warmth*. Cross-cultural research, 37(3), 265-281.
- [66] Yaşar, F., (2009), *İlköğretime devam eden öğrencilerin anne-çocuk ilişkisini kabul ve reddedici algılama düzeyinin anne evlilik doyumu uyum ve evlilik uyumu ile ilişkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.
- [67] Yılmaz, B. Erkman, F., (2008), *Understanding Social Anxiety Through Adolescents' Perceptions of Interparental Conflict and Parental Rejection*. In F. Erkman (Ed.), *Acceptance: The essence of peace* (67-96). Istanbul: Turkish Psychological Association.

EKLER

EK 1 KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1.Cinsiyetiniz: ☐ Erkek ☐ Kız	
2. Yaşınız:	
3. Anneniz: ☐ Hayatta ☐ Hayatta değil	4. Babanız: ☐ Hayatta ☐ Hayatta değil
5. Anneniz: ☐ Öz ☐ Üvey	6. Babanız: ☐ Öz ☐ Üvey
7.Anneniz ile babanız: ☐ Evli ☐ Boşanmış	

EK 2 EBEVEYN KABUL RED ÖLÇEĞİ: ANNE (ÇOCUK-KISA FORM)

Aşağıda yer alan soru formunda anne-çocuk ilişkisini içeren ifadeler bulunmaktadır. Bu ifadelerin annenizin size olan davranışlarına uygun olup olmadığını düşünün.

Her ifadeyi okuduktan sonra o ifade annenizin size karşı davranışları konusunda ne kadar doğruysa, “Hemen hemen her zaman doğru”, “Bazen doğru”, “Nadiren doğru” veya “Hiçbir zaman doğru değil” şeklinde işaretleyiniz.

Örnek:

ANNEM	<i>Hemen Hemen Her Zaman Doğru</i>	<i>Bazen Doğru</i>	<i>Nadiren Doğru</i>	<i>Hiçbir Zaman Doğru Değil</i>
Ben hiç yokmuşum gibi davranır.	X			

	ANNEM	Hemen Hemen Her Zaman Doğru	Bazen Doğru	Nadiren Doğru	Hiçbir Zaman Doğru Değil
1.	Benim hakkımda güzel şeyler söyler.				
2.	Bana hiç ilgi göstermez.				
3.	Neyi yapıp neyi yapamayacağımı tam olarak bildiğimden emin olmak ister.				

EK 3 EBEVEYN KABUL RED ÖLÇEĞİ: BABA (ÇOCUK-KISA FORM)

Aşağıda yer alan soru formunda, baba-çocuk ilişkisini içeren ifadeler bulunmaktadır. Bu ifadelerin babanızın size olan davranışlarına uygun olup olmadığını düşünün.

Her ifadeyi okuduktan sonra o ifade babanızın size karşı davranışları konusunda ne kadar doğruysa, “Hemen hemen her zaman doğru“, “Bazen doğru“, “Nadiren doğru“ veya “Hiçbir zaman doğru değil“ şeklinde işaretleyiniz.

Örnek:

	<i>Hemen Hemen Her zaman Doğru</i>	<i>Bazen Doğru</i>	<i>Nadiren Doğru</i>	<i>Hiçbir Zaman Doğru Değil</i>
BABAM				
Ben hiç yokmuşum gibi davranır	X			

	BABAM	Hemen Hemen Her Zaman Doğru	Bazen Doğru	Nadiren Doğru	Hiçbir Zaman Doğru Değil
1.	Benim hakkımda güzel şeyler söyler.				
2.	Bana hiç ilgi göstermez.				
3.	Neyi yapıp neyi yapamayacağımı tam olarak bildiğimden emin olmak ister.				
4.	Benim için önemli olan şeyleri anlatabilmemi kolaylaştırır.				

EK 4 ÇOCUK/ERGEN KİŞİLİK DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Aşağıda yer alan soru formunda, insanların kendileri hakkındaki hisleri ile ilgili bazı cümleler vardır. Her cümleyi dikkatlice okuyun ve okuduğunuz cümlenin sizi ne kadar iyi anlattığını düşünün. Mümkün olduğunca çabuk olup her madde için aklınıza ilk gelen düşünceye göre yanıt verin ve sonraki maddeye geçin. Hiçbir cümle üzerinde çok vakit harcamayın.

Her cümlenin yanında dört tane kutu yer almaktadır. Okuduğunuz cümle sizi doğru olarak anlatıyorsa, kendinize şu soruyu sorun: “Hemen hemen her zaman doğru mu?” yoksa “Bazen mi doğru?”. Okuduğunuz cümlenin hemen hemen her zaman doğru olduğunu düşünürseniz, “Hemen Hemen Her Zaman Doğru” kutusunu, sadece bazen doğru olduğunu düşünürseniz “Bazen Doğru” kutusunu işaretleyin.

Eğer cümle sizi doğru olarak anlatmıyorsa o zaman kendinize şu soruyu sorun: “Nadiren mi doğru?” yoksa “Hemen hemen hiçbir zaman doğru değil mi?”. Okuduğunuz cümlenin sizin için nadiren doğru olduğunu düşünürseniz “Nadiren Doğru” kutusunu, hiçbir zaman doğru olmadığını düşünürseniz “Hiçbir Zaman Doğru Değil” kutusunu işaretleyin.

Unutmayın doğru ya da yanlış cevap yoktur. Onun için mümkün olduğu kadar dürüst ve samimi olunuz. Testi olmak istediğiniz kişi gibi değil, gerçekte olduğunuz kişi gibi yanıtlayınız.

Örnek: Eğer hemen hemen her zaman kendinizle ilgili olumlu duygular besliyorsanız “hemen hemen her zaman doğru” kutusuna X (çarpı) işareti koyunuz.

	<i>Hemen Hemen Her zaman Doğru</i>	<i>Bazen Doğru</i>	<i>Nadiren Doğru</i>	<i>Hiçbir Zaman Doğru Değil</i>
Kendim hakkında iyi duygular beslerim.	X			

		Hemen Hemen Her Zaman Doğru	Bazen Doğru	Nadiren Doğru	Hiçbir Zaman Doğru Değil
1.	İçimden kavga etmek veya birine kötülük yapmak geliyor.				
2.	Hastalandığımda annemin benim için üzülmesi hoşuma gider.				
3.	Kendimi beğenirim.				
4.	Yapmak istediğim şeyleri herkes kadar iyi yapabilirim.				
5.	İnsanlara duygularımı göstermekte zorlanırım.				
6.	Yapmaya çalıştığım bir şeyi yapamayınca, kendimi kötü hisseder ya da sinirlenirim.				

EK 5 OKAN ÜNİVERSİTESİ ETİK KURUL ONAYI

Toplantı Sayısı:74

Okan Üniversitesi
Etik Kurulu
“Kurul Kararları”

Toplantı Tarihi: 29.02.2016

Toplantıya Katılanlar:

Prof. Dr. Alinur Büyükkaksoy	(Başkan)
Prof. Dr. Dilek Şirvanlı Özen	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Güliz Muğan	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Nevin Karaaslan Balıkcı	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Nurdan Okur	(Üye)

Okan Üniversitesi Etik Kurulu 29.02.2016 tarihinde Prof. Dr. Alinur Büyükkaksoy'un Başkanlığında toplandı ve çoğunluk mevcut olduğundan gündeme geçildi.

- 1- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Latife KAYNAR**'ın “**Balıkesir Karesi İlçesinde Yaşayan 18 Yaş Üstü Erişkinlerin Bilinçli Farkındalık Düzeylerine Göre GSM Baz İstasyonlarının İnsan Sağlığına Etkileri Konusundaki Bilgi ve Görüşleri**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 2- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Leman Küçükkoğlu YALÇIN**'ın “**Balıkesir İl Merkezinde Yaşayan Emekli Astsubayların Yaşam Doyumları ve Umutsuzluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 3- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencilerinden **Merve Sofuoğlu GERZ**'in “**Vardiya Usulü Çalışan Hemşire ve Ebelerde Beslenme Düzeninin Saptanması ve Obezite İle İlişkilendirilmesi**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 4- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Sağlıkta Kalite Yönetimi Bölümü öğrencilerinden **Merve Uğurlu GÜLNER**'in “**Halk Sağlığı Müdürlüğüne Bağlı Olarak Çalışanların Örgüte Bağlılıklarının Ölçülmesi ve Bunun İş Doyumuna Yansımaları: Tekirdağ İli Örneği**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 5- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinden **Oğuzhan AYANOĞLU**'nun “**Evde Sağlık Hizmetleri Çalışanlarında İş Güvenliği İle Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 6- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinden **Onur AYDIN**'ın “**Huzurevi ve Ev Ortamında Yaşayan Geriatrik Bireylerin Kognitif Fonksiyon, Denge, Yaşam Kalitesi, Depresyon ve Günlük Yaşam Aktivitelerinin Değerlendirilmesi**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,

AB *M. K. Özen* *D. Ş. Muğan*

- 7- Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü – Psikoloji Bölümü öğrencilerinden **Önay ÇOLAKOĞLU**'nun “**Travmatik Olaya Maruz Kalma ve Psikolojik Destekten Faydalanmanın Travma Sonrası Stres Bozukluğu ve Tükenmişlik Üzerindeki Etkisi: Soma Kömür Madenleri Örneği**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 8- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencilerinden **Özge Er DEVELİ**'nin “**0-6 Aylık Bebeklerde Anne Sütü Kullanımı ile Annelerin Emzirme Konusundaki Bilgi ve Davranışlarının Saptanması**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 9- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Pervin ERBULAN**'ın “**Dişabetli Bireylerde Kardiyovasküler Hastalık Risklerinin ve Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 10- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Rojda ÇETİNKAYA**'nın “**Cerrahi Yoğun Bakım Ünitesinde Çalışan Hemşirelerin İş Analizi**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 11- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Selda BAYCULAR**'ın “**Hipospadias Nedeniyle Cerrahi girişim Planlanan Çocukların Ebeveynlerine Uygulanan Planlı Eğitimin Anksiyete Düzeylerine Etkisi**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 12- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Sema NAZLIM**'ın “**İç Hastalıkları Kliniğinde Çalışan Hemşirelerin İş Analizi**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 13- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinden **Sema YILMAZ**'ın “**İç Hastalıkları Servisinde Çalışan Hemşirelerin İş Analizi**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 14- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencilerinden **Şeyma EKİZOĞLU**'nun “**Sirkadiyen Ritme Bağlı Olarak Düzenli Uyku ve Uyku Hijyeninin Tiroid Fonksiyonları Üzerine Etkisi**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 15- Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü – Psikoloji Bölümü öğrencilerinden **Duygu OLGAC**'ın “**Düşük Sosyo-Ekonomik Seviyedeki Ailelerde Çocukların Kişilik Özellikleri ile Algıladıkları Baba Reddi Arasındaki İlişki**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 16- Üniversitemiz Eğitim Fakültesi – Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim elemanları **Doç. Dr. Aytaç GÖĞÜŞ**, **Yrd. Doç. Dr. Merve Zayim KURTAY** ve Sabancı Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Matematik Bölümü öğretim elemanı **Doç. Dr. Nihat Gökhan GÖĞÜŞ'ÜN** “**Zihinsel Modellerin Değerlendirilmesinde Nedensel Etkileşim Diyagramları ve Yüksek Sesle Düşünme Metodları**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 17- Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü – Yetişkin Odaklı Klinik Psikoloji Bölümü öğrencilerinden **Fatma DERELİ**'nin “**Obsesif Kompulsif Bozukluk Kontrol Kompulsiyonu Olan Hastalarda Belek Süreçleri ve İşlevsel Olmayan İnançların İlişkisi**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 18- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Ayşe COŞKUN**'un “**Tıp Diyabet Tanısı İle Takip Edilen ve İnsülin İnfüzyon Pompası Kullanan Hastaların Yaşam Kalitelerinin Değerlendirilmesi**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 19- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Cansu ÖZGAT**'ın “**6-12 Yaş Arası Bronşit Tanısı ile İzlenen Çocuklara Uygulanan planlı Solunum Egzersizlerinin Hastanede Yatış Süresine Etkisi**” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,

B

M. Ö. Ö.

A. D. S.

- 20- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğretim görevlilerinden Öğr.Gör. Çiğdem YILMAZER, Öğr. Gör. Gamze TOSUN, Ar. Gör. Laçın Naz TAŞÇILAR, Ar. Gör. Pınar BAŞTÜRK'ün “Üniversite Öğrencilerinde Aleksitimi ve Fiziksel Aktivite Düzeyi Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmaları için başvurusunun görüşülmesi,
- 21- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğretim görevlilerinden Öğr.Gör. Çiğdem YILMAZER, Öğr. Gör. Gamze TOSUN, Ar. Gör. Laçın Naz TAŞÇILAR, Ar. Gör. Pınar BAŞTÜRK ve Aysel Özge KEMER'in “Yanık Hastalarında Ağrının Yaşam Kalitesi ve Depresyon Üzerine Olan Etkisi” başlıklı çalışmaları için başvurularının görüşülmesi,
- 22- Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü – Klinik Psikoloji (Travma Odaklı) Bölümü öğrencilerinden Deniz BOZUNOĞULLARI'nın “Göç, Algılanan Ayrımcılık ve Başa Çıkma Stratejileri: Türkiye'nin Doğu Bölgelerinden Batıya Göç Etmiş Kürtler ile Çalışma” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 23- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden Dilek GÜZEL'in “Diyabetli Bireylerde Uyku Kalitesinin Değerlendirilmesi” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 24- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden Ebru ALIŞARLI'nın “Kanser Tanısı ile İzlenen Çocuklarda Ağız Bakımında Kullanılan Sodyum Bikarbonat ve Karadut Lolipopunun Oral Mukoziti Önleme Üzerine Etkisi” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 25- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinden Ebru HOŞVER'in “Trabzon Kamu Hastaneleri Birliğine Bağlı Olarak Görev Yapan Diş Hekimlerinin İş Analiz ve İş Yükleri” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 26- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencilerinden Gökhan DEGE'nin “Üniversite Öğrencilerinde Ortoreksiya Nervozanın Saptanması” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 27- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencilerinden Hülya YILMAZ ÖNAL'ın “D Vitamini Yetersizliği Olan Obez Kadınlarda Vücut Ağırlığı Kaybının Serum D Vitamini Düzeyi Üzerine Etkisi” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,
- 28- Üniversitemiz Türk Dili Bölümü öğretim görevlilerinden Halide Gamze İnce YAKAR'ın, “Türk Dili ve Edebiyatı Eğitiminde Sınıfta Eğitim Amaçlı Film Kullanım Yöntemlerinin Akademik Başarıya Etkisinin Araştırılması” başlıklı çalışması için başvurusunun görüşülmesi,

AB

Handwritten signature

Handwritten signature and number 450

Yapılan görüşmeler sonucunda;

- Karar 1.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Latife KAYNAR**'ın “**Balıkesir Karesi İlçesinde Yaşayan 18 Yaş Üstü Erişkinlerin Bilinçli Farkındalık Düzeylerine Göre GSM Baz İstasyonlarının İnsan Sağlığına Etkileri Konusundaki Bilgi ve Görüşleri**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 2.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Leman Küçükkoğlu YALÇIN**'ın “**Balıkesir İl Merkezinde Yaşayan Emekli Astsubayların Yaşam Doyumları ve Umutsuzluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 3.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencilerinden **Merve Sofuoğlu GERZ**'in “**Vardiya Usulü Çalışan Hemşire ve Ebelerde Beslenme Düzeninin Saptanması ve Obezite İle İlişkilendirilmesi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 4.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Sağlıkta Kalite Yönetimi Bölümü öğrencilerinden **Merve Uğurlu GÜLNER**'in “**Halk Sağlığı Müdürlüğüne Bağlı Olarak Çalışanların Örgüte Bağlılıklarının Ölçülmesi ve Bunun İş Doyumuna Yansması: Tekirdağ İli Örneği**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 5.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinden **Oğuzhan AYANOĞLU**'nun “**Evde Sağlık Hizmetleri Çalışanlarında İş Güvenliği İle Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 6.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinden **Onur AYDIN**'ın “**Huzurevi ve Ev Ortamında Yaşayan Geriatrik Bireylerin Kognitif Fonksiyon, Denge, Yaşam Kalitesi, Depresyon ve Günlük Yaşam Aktivitelerinin Değerlendirilmesi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 7.** Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü – Psikoloji Bölümü öğrencilerinden **Önay ÇOLAKOĞLU**'nun “**Travmatik Olaya Maruz Kalma ve Psikolojik Destekten Faydalanmanın Travma Sonrası Stres Bozukluğu ve Tükenmişlik Üzerindeki Etkisi: Soma Kömür Madenleri Örneği**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 8.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencilerinden **Özge Er DEVELİ**'nin “**0-6 Aylık Bebeklerde Anne Sütü Kullanımı ile Annelerin Emzirme Konusundaki Bilgi ve Davranışlarının Saptanması**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 9.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Pervin ERBULAN**'ın “**Diyabetli Bireylerde Kardiyovasküler Hastalık Risklerinin ve Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 10.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Rojda ÇETİNKAYA**'nın “**Cerrahi Yoğun Bakım Ünitesinde Çalışan Hemşirelerin İş Analizi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.

A3

 0.50

- Karar 11.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Selda BAYCULAR**'ın “**Hipospadias Nedeniyle Cerrahi girişim Planlanan Çocukların Ebeveynlerine Uygulanan Planlı Eğitimin Anksiyite Düzeylerine Etkisi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 12.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Sema NAZLIM**'ın “**İç Hastahkları Kliniğinde Çalışan Hemşirelerin İş Analizi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 13.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinden **Sema YILMAZ**'ın “**İç Hastahkları Servisinde Çalışan Hemşirelerin İş Analizi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 14.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencilerinden **Şeyma EKİZOĞLU**'nun “**Sirkadiyen Ritme Bağlı Olarak Düzenli Uyku ve Uyku Hijyeninin Tiroid Fonksiyonları Üzerine Etkisi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 15.** Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü – Psikoloji Bölümü öğrencilerinden **Duygu OLGAC**'ın “**Düşük Sosyo-Ekonomik Seviyedeki Ailelerde Çocukların Kişilik Özellikleri ile Algıladıkları Baba Reddi Arasındaki İlişki**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 16.** Üniversitemiz Eğitim Fakültesi – Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim elemanları **Doç. Dr. Aytaç GÖĞÜŞ**, **Yrd. Doç. Dr. Merve Zayim KURTAY** ve Sabancı Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Matematik Bölümü öğretim elemanı **Doç. Dr. Nihat Gökhan GÖĞÜŞ'ÜN “Zihinsel Modellerin Değerlendirilmesinde Nedensel Etkileşim Diyagramları ve Yüksek Sesle Düşünme Metodları”** başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 17.** Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü – Yetişkin Odaklı Klinik Psikoloji Bölümü öğrencilerinden **Fatma DERELİ**'nin “**Obsesif Kompulsif Bozukluk Kontrol Kompulsiyonu Olan Hastalarda Belek Süreçleri ve İşlevsel Olmayan İnançların İlişkisi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 18.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Ayşe COŞKUN**'un “**Tip Diyabet Tanısı İle Takip Edilen ve İnsülin İnfüzyon Pompası Kullanan Hastaların Yaşam Kalitelerinin Değerlendirilmesi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 19.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Cansu ÖZGAT**'ın “**6-12 Yaş Arası Bronşit Tanısı ile İzlenen Çocuklara Uygulanan planlı Solunum Egzersizlerinin Hastanede Yatış Süresine Etkisi**” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 20.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğretim görevlilerinden **Öğr.Gör. Çiğdem YILMAZER**, **Öğr. Gör. Gamze TOSUN**, **Ar. Gör. Laçın Naz TAŞÇILAR**, **Ar. Gör. Pınar BAŞTÜRK**'ün “**Üniversite Öğrencilerinde Aleksitimi ve Fiziksel Aktivite Düzeyi Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi**” başlıklı çalışmaları için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.

- Karar 21.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğretim görevlilerinden **Öğr.Gör. Çiğdem YILMAZER, Öğr. Gör. Gamze TOSUN, Ar. Gör. Laçın Naz TAŞÇILAR, Ar. Gör. Pınar BAŞTÜRK ve Aysel Özge Kemer’in** “Yanık Hastalarında Ağrının Yaşam Kalitesi ve Depresyon Üzerine Olan Etkisi” başlıklı çalışmalarını için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 22.** Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü – Klinik Psikoloji (Travma Odaklı) Bölümü öğrencilerinden **Deniz BOZUNOĞULLARI’nın** “Göç, Algılanan Ayrımcılık ve Başa Çıkma Stratejileri: Türkiye’nin Doğu Bölgelerinden Batıya Göç Etmiş Kürtler ile Çalışma” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 23.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Dilek GÜZEL’in**“Diyabetli Bireylerde Uyku Kalitesinin Değerlendirilmesi” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 24.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden **Ebru ALIŞARLI’nın**“Kanser Tanısı ile İzlenen Çocuklarda Ağız Bakımında Kullanılan Sodyum Bikarbonat ve Karadut Lolipopunun Oral Mukoziti Önleme Üzerine Etkisi” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 25.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinden **Ebru HOŞVER’in** “Trabzon Kamu Hastaneleri Birliğine Bağlı Olarak Görev Yapan Diş Hekimlerinin İş Analiz ve İş Yükleri” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 26.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencilerinden **Gökhan DEGE’nin** “Üniversite Öğrencilerinde Ortoreksiya Nervozanın Saptanması” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 27.** Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü – Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencilerinden **Hülya YILMAZ ÖNAL’ın** “D Vitamini Yetersizliği Olan Obez Kadınlarda Vücut Ağırlığı Kaybının Serum D Vitamini Düzeyi Üzerine Etkisi” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.
- Karar 28.** Üniversitemiz Türk Dili Bölümü öğretim görevlilerinden **Halide Gamze İnce YAKAR’ın,** “Türk Dili ve Edebiyatı Eğitiminde Sınıfta Eğitim Amaçlı Film Kullanım Yöntemlerinin Akademik Başarıya Etkisinin Araştırılması” başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.

B

M. Ö. Ö.

M. Ö. Ö.

Prof. Dr. Alinur Byksoy
(Başkan)

Prof. Dr. Dilek şirvanlı zen
(ye)

Yrd. Doç. Dr. Nevin Karaaslan Balıki
(ye)

Yrd. Doç. Dr. Güliz Muğan
(ye)

Yrd. Doç. Dr. Nurdan kur
(ye)

ÖZGEÇMİŞ

Duygu OLGAC, Boğaziçi Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik lisans programından 2013 yılında mezun olduktan sonra Milli Eğitime bağlı bir ilkokulda rehber öğretmen olarak görev yapmaya başlamıştır. 2014 yılında Okan Üniversitesinde Gelişim Psikolojisi yüksek lisans programına başlayarak 2015 yılında teze geçiş yaparak tez çalışmasına başlamıştır. Çeşitli psikolojik danışmanlık merkezlerinde çalışmıştır. Aynı zamanda çevirisini yaptığı kitapları yayınlanmıştır (Kişiliğin Gelişimi, Carl Jung ve İleri Oyun Terapisi, Dee Ray).